

**T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YAZILI BASINDA 2005 PARİS OLAYLARININ
HABER ANALİZLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CEMİLE İREM YAVUZCAN

**ANABİLİM DALI : İLETİŞİM BİLİMLERİ
PROGRAMI : İLETİŞİM BİLİMLERİ**

KOCAELİ - 2007

**T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YAZILI BASINDA 2005 PARİS OLAYLARININ
HABER ANALİZLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CEMİLE İREM YAVUZCAN

**ANABİLİM DALI : İLETİŞİM BİLİMLERİ
PROGRAMI : İLETİŞİM BİLİMLERİ**

DANIŞMAN: DOÇ. DR. FÜSUN ALVER

KOCAELİ - 2007

ÖNSÖZ

2005 Paris olaylarının ulusal basında temsilini içeren bu çalışmada Avrupa uygarlığının temelleri ve yapısına, Doğu – Batı ilişkilerinin geçmişi ve bu gününe, ırkçılık ve milliyetçilik kavramlarına, Fransa'nın sömürgecilik geçmişine, günümüzde Fransa'da yaşayan göçmenlerin durumuna değinilmiş ve çalışmanın son bölümünde 1 Ekim – 30 Kasım 2005 tarihleri arasında Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinin konuyla ilgili haberlerinin analizine yer verilmiştir.

Çalışmamın her aşamasında fikirleriyle bana yol gösteren danışman hocam Doç. Dr. Füsun Alver'e, benim için yaptıkları her şey ve sundukları imkanlar için annem Gülay Yavuzcan ve babam Uğur Yavuzcan'a, yardımları için arkadaşım Emine Bülür'e ve sonsuz manevi desteği için Ertan Turhan'a teşekkür ederim

İstanbul, Mayıs 2007

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET.....	IV
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR.....	VIII
TABLO LİSTESİ.....	IX

GİRİŞ.....	1
1. AVRUPA UYGARLIĞI VE DOĞU BATI İLİŞKİLERİ.....	5
1.1. AVRUPA UYGARLIĞININ KÜLTÜREL, SİYASAL, EKONOMİK VE HUKUKSAL TEMELLERİ.....	5
1.2. DOĞU VE BATI İLİŞKİLERİ	8
1.3. BATI'NIN DOĞU İMAJI	11
1.4. KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE DOĞU – BATI İLİŞKİLERİ	14
2. FRANSA'DA IRKÇILIK, MİLLİYETÇİLİK VE ÖTEKİLİK	16
2.1. IRKÇILIK	16
2.2. MİLLİYETÇİLİK.....	18
2.3. FRANSIZ KİMLİĞİ VE MİLLİYETÇİLİĞİ	19
2.4. FRANSIZ SÖMÜRGEÇİLİĞİ VE SÖMÜRGELERİ	21
2.5. FRANSA'YA GÖÇ SÜRECİ VE GÖÇMENLERİN DURUMU	23
2.6. GÖÇ SÜRECİNDE ÖTEKİLİK.....	25
2.7. YERLEŞİKLER VE ÖTEKİLER	26
3. YAZILI BASINDA 2005 PARİS OLAYLARININ HABER ANALİZLERİ	29
3.1. AMAÇ.....	29

3.2. ARAŞTIRMA OBJESİ VE YÖNTEMİ	30
3.3. ELDE EDİLEN BULGULAR.....	32
3.3.1. HABERLERİN NİCELİKSEL ANALİZİ	32
3.3.2. HABERLERİN NİTELİKSEL ANALİZİ.....	48
3.4. ELDE EDİLEN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	64
SONUÇ.....	72
YARARLANILAN KAYNAKLAR	75
ÖZGEÇMİŞ.....	79

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

YAZILI BASINDA 2005 PARİS OLAYLARININ
HABER ANALİZLERİ

ÖZET

Fransa'nın başkenti Paris'te 27 Ekim 2005 tarihinde polisin kimlik kontrolünden kaçan biri Türk ikisi Afrikalı üç göçmen gencin saklanmak amacıyla girdikleri trafoda elektrik akımına kapılarak iki Afrikalı gencin hayatını kaybetmesi üzerine patlak veren göçmen kaynaklı şiddet olayları Fransa'nın gündemini günlerce meşgul etmiştir.

Çalışmada göçmen kaynaklı şiddet eylemlerinin ulusal basında nasıl temsil edildiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç dahilinde Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde 1 Ekim – 30 Kasım 2005 tarihleri arasında konu ile ilgili yayınlanan haberler analiz edilmiştir. İnceleme sonuçları ortaya konulmadan önce konunun daha iyi anlaşılabilmesi için çalışmanın ikinci bölümünde Avrupa uygarlığı ve Doğu Batı ilişkileri, üçüncü bölümünde ise Fransa'ya Göç süreci ve göçmenlerin durumu incelenmiştir. Avrupa uygarlığı ve Doğu Batı ilişkileri Avrupa Uygarlığının kültürel, siyasal, ekonomik ve hukuksal temelleri, Doğu ve Batı ilişkileri, Batı'nın Doğu imajı, küreselleşme sürecinde Doğu – Batı ilişkileri başlıkları altında incelenmiştir. inceleme sonucunda Doğu ve Batı kültürlerinin savaşlar ve fetihler aracılığıyla karşı karşıya geldikleri, ilişkideki Doğu hakimiyetinin zaman içinde değişen dengelerle Batıya geçtiği, Batının Doğu hakkındaki imajını oryantalist çalışmalar, gezginler ve sömürge faaliyetleriyle oluşturduğu ve kürselleşme sürecinde de Batının hakimiyetinin devam ettiği görülmüştür.

Fransa'da ırkçılık, milliyetçilik ve ötekilik; ırkçılık, milliyetçilik, Fransız kimliği ve milliyetçiliği, Fransız sömürgeciliği ve sömürgeleri,Fransa'ya göç süreci ve göçmenlerin durumu, göç sürecinde ötekilik ve yerleşikler ve yabancılar başlıkları altında incelenmiştir.

İnceleme sonucunda ırkçılık ve milliyetçilik kavramlarının tanımı yapılmış, Fransız olmanın gerektirdiği özellikler irdelenmiş ve Fransa'nın bir insan hakları ve özgürlükler ülkesi olarak tasarlandığı görülmüş, Fransa'nın Cezayir ve Çinhindi'nde ki sömürgecilik geçmişine ve sömürgecilik faaliyetlerine değinilmiş, Fransa'ya göç sürecinin tarihsel gelişimi ve bu gün Fransa'da yaşayan göçmenlerin karşılaştıkları sorunlar ortaya konulmuştur.

Çalışmanın son bölümünü oluşturan haber analizleri sonucunda Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinin yaklaşık iki hafta boyunca Paris'te yaşanan göçmen kaynaklı şiddet olayları ile ilgili haberlere sayfalarında yer verdikleri belirlenmiştir. Konu ile ilgili sayıca en fazla haber Zaman gazetesinde yayınlanmıştır. Haberlerin yapılışının nedeninin yabancının uyguladığı şiddet ve haberlerin konu içeriğinin şiddet ve suç içerikli olaylar olduğu görülmüştür. Haberlerinde metinlerle uyumlu fotoğraflar kullanan gazeteler konu ile ilgili Fransız ve yabancı tüm haber aktörlerine söz hakkı tanımışlardır. Olaylarda bahsi geçen yabancılar Müslüman'dır ve incelenen gazeteler yabancının adına ve milliyetine, Fransız haber aktörlerinin ise adına, milliyetine ve statüsüne/mesleğine vurgu yapmışlardır. Elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş, araştırma öncesinde oluşturulan varsayımlar değerlendirilmiş ve çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Tez Hazırlayan : Cemile İrem YAVUZCAN
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Füsun ALVER
Tez Kabul Tarihi ve No : 20/06/2007 – 2007/17
Jüri Üyeleri : Doç.Dr. Füsun ALVER, Doç. Dr. Mete ÇAMDERELİ, Yard. Doç. Dr. Betül PAZARBAŞI

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

NEWS ANALYSIS ABOUT 2005 PARIS EVENTS
ON WRITING MEDIA

ABSTRACT

The violence events with a migrant focus broken out as a result of the fact that two African young persons, who were migrants and escaped together with a Turkish person from the police due to the identity card control on 27 October 2005 in Paris- the capital city of France, lost their lives by electric current in a transformer station that they entered in order to hide, have been on the agenda for a long time.

In this study, the aim is to indicate how the violence events with a migrant focus are addressed in national media. Within this aim, the news about this issue in Sabah, Hürriyet and Zaman newspapers published in between 1 October- 30 November 2005 have been analyzed. Before putting forward the results of the analysis, European Civilization and the Relationships between East and West in second part of the study, the process of Migration to France and the situation of the migrants in the third part have been examined with a view to ensure a better understanding of the subject. European Civilization and the Relationships between East and West have been examined under the titles of the cultural, political, economical and legal basics of European Civilization; the Relationships between East and West; the image of West towards East, and the Relationships between East and West during the process of globalization. At the end of the study, it has been found out that the cultures of East and West faced each other through wars and conquests; the domination of the East passed to the West by means of the balances changed in the course of time; the West established the image about the East with

orientalist works, travelers and colonist activities; and the domination of the West is still going on during the globalization period.

The racism, nationalism and being the other one in France have been examined under the titles of racism, nationalism, French identity and nationalism, French colonialism and its colonies, the process of migration to France and the status of the migrants, being the other one and residents and foreigners during the period of migration.

As a result of the examination, the concepts of racism and nationalism have been described; the features required by being a French have been addressed; it has been seen that France has been designed for a country of human rights and freedoms; the colonialist history of France in Algeria and Indochina and its colonialist activities have been mentioned; the historical process of migration to France and the problems that the migrants living in France come across have been put forward.

In the last part of the study, as result of the news analysis it has been established that Sabah, Hürriyet and Zaman newspapers have mentioned about the news related to the violence events with a migrant focus occurred in Paris approximately two weeks. Zaman newspaper has published the most number of the news on this subject. It has been seen that the reason of preparing the news has been the violence applied by the foreigners and the content of the news has been the events including violence and crime. The newspapers, which used photographs corresponding to the texts, have provided right to speak about the subject to all of the relevant French actors and foreign news actors. The foreigners mentioned in the events are Muslims and the newspapers, which are the subject of the study, have stressed the names and nationalities of the foreigners and French news actors' names, nationalities and status/jobs. The findings achieved have been presented on tables; the assumptions made before the research have been evaluated and the solutions to the problems have been suggested.

Tez Hazırlayan : Cemile İrem YAVUZCAN
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Füsun ALVER
Tez Kabul Tarihi ve No : 20/06/2007 – 2007/17
Jüri Üyeleri : Doç.Dr. Füsun ALVER, Doç. Dr. Mete ÇAMDERELİ, Yard. Doç. Dr. Betül PAZARBAŞI

KISALTMALAR

- AB : Avrupa Birliği
- AFP : Agence France Presse
- ANA : Yunanistan Haber Ajansı
- AP : Associated Press
- BBC : British Broadcasting Corporation
- BM : Birleşmiş Milletler
- CHP : Cumhuriyet Halk Partisi
- FN : Milliyetçi Cephe
- JMLP : Jean Marie Le Pen
- NATO : North Atlantic Treaty Organization
- RTL : Radio Television Luxembourg
- TF1 : Television Francaise 1
- UMP : Fransız Komünist Partisi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Haberlerin Yayımlandığı Aylar	32
Tablo 2: Haberlerin Yer Aldığı Sayfa	32
Tablo 3: Haberin Sayfa İçindeki Yeri	33
Tablo 4: Haberin Kapladığı Ortalama Alan	34
Tablo 5: Haberin Üretildiği Organizasyon	34
Tablo 6: Haberin Yapılış Nedeni	35
Tablo 7: Olayın Güncelliği	36
Tablo 8: Haberde Ana Başlığın Özellikleri	37
Tablo 9: Haberde Ana Başlığın Metinle İlişkisi	38
Tablo 10: Haberde Ana Başlığın İçeriksel Özellikleri	39
Tablo 11: Haber Ana Başlığının Olayla İlişkisi.....	39
Tablo 12: Haberde Resim Kullanımı	40
Tablo 13: Haberde Kullanılan Resim Türü	40
Tablo 14: Resmin Sayfa İçindeki Yeri.....	41
Tablo 15: Resmin Üretildiği Haber Organizasyonu	42
Tablo 16: Haberlerin Yanında Yer Alan Resimler	42
Tablo 17: Fotoğrafın Rengi	43
Tablo 18: Fotoğrafın İçerik Özelliği	43
Tablo 19: Fotoğrafın İçerik Özelliği	44
Tablo 20: Fotoğrafın İçerik Özelliği	45
Tablo 21: Fotoğrafın İçerik Özelliği	45
Tablo 22: Fotoğrafın İçerik Özelliği	46
Tablo 23: Fotoğrafın İçerik Özelliği	47
Tablo 24: Resmin Metinle İlişkisi.....	47
Tablo 25: Fotoğrafta Yer Alan Haber Aktörlerinin Sayısı.....	47
Tablo 26: Fotoğraf Altyazısının İçeriği.....	48
Tablo 27: Haberlerin Konu İçeriği.....	48
Tablo 28: Haberlerin Konu İçeriği.....	49
Tablo 29: Haberlerin Konu İçeriği.....	49
Tablo 30: Haberlerin Konu İçeriği.....	50

Tablo 31: Haberlerin Konu İçeriği.....	51
Tablo 32: Olayın İçeriği	51
Tablo 33: Haber Aktörleri	52
Tablo 34: Haber Aktörü	53
Tablo 35: Haber Aktörü	53
Tablo 36: Haber Aktörü	54
Tablo 37: Haber Aktörü	54
Tablo 38: Haber Aktörü	55
Tablo 39: Haber Aktörleri	56
Tablo 40: Haber Aktörleri	56
Tablo 41: Haber Aktörleri	57
Tablo 42: Haber Aktörü	58
Tablo 43: Haber Aktörü	58
Tablo 44: Haber Aktörü	58
Tablo 45: Haber Aktörü	59
Tablo 46: Aktörün Vurgulanan Özelliği	59
Tablo 47: Haber Aktörünün Statüsü Mesleği	60
Tablo 48: Yabancıнын Vurgulanan Özelliği.....	61
Tablo 49: Yabancıнын Milliyeti.....	61
Tablo 50: Yabancıнын Dini	62
Tablo 51: Alıntı Yapılan Yabancı Basın Organları	63

GİRİŞ

II. Dünya Savaşından sonra başlayan uluslar arası göç hareketi günümüzde de Asya, Afrika ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan ekonomik krizler, savaşlar ve siyasal sorunlar nedeniyle gelişmiş Avrupa ülkelerine doğru büyüyerek devam etmektedir.

Gelişmiş Avrupa ülkelerine önce iş gücü olarak yararlanılmak için davet edilen yabancıları daha sonra kendi istekleriyle gelenler hatta ölümü göze alarak illegal yollarla Avrupa ülkelerine girmeye çalışan göçmen ve sığınmacılar izlemekte ve Avrupa ülkelerinde ki göçmen nüfusu her geçen gün biraz daha artmaktadır. Ancak bu göçmen akını bünyesinde barındırmakta, istihdam yaratmakta ve sosyal hizmet vermekte zorlanan Avrupa ülkelerinin siyasal yönetimleri ve kendi vatandaşları artık mevcut göçmen akınından hatta ülkesinde yaşayan göçmenlerin varlığından rahatsızlık duymaktadır.

Göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı Avrupa ülkelerinden biri de Fransa'dır. Fransa'da Cezayirliler başta olmak üzere Tunus ve Faslılar kalabalık göçmen grubunu oluşturmaktadır. Fransız sömürge ilişkisi olan bu göçmen grubu Fransa'ya karşı geçmişe dönük bir hınç duymakta eskiden ülkesini sömüren Fransa'nın bugünde kendisini sömürdüğünü düşünmektedir. Ortak Arap kültürünü paylaşan ve birbiriyle daha iyi anlaşılan bu göçmen grubunu Türkler, Pakistanlılar ve Hintler izlemektedir. Fransa'da ayrıca Doğu Avrupa ülkelerinden gelen göçmenlerde yaşamaktadır. Bu nedenle Fransa göçle oluşmuş bir ulustur ve Fransız kimliğinin oluşumu bu göçmenlerin bütünleşmesine bağlıdır.

Fransız ihtilalinden bu yana hürriyet, eşitlik ve kardeşlik ilkelerini benimseyen ve evrensel düzeyde insanları eğitime misyonunu üstlenen Fransa kendini cumhuriyetin beşiği ve insan hakları ülkesi olarak lanse etmektedir. Ancak bu ilkeler günümüzde pratikte işlememektedir.

Ekonomik ve sosyal entegrasyon dahil edilmeyen göçmen sosyal, kültürel ve ekonomik kaynaklı bir dizi sorun yaşamaktadır. Fransa'da yaşayan üçüncü kuşak göçmenler bile kendini Fransız gibi hissedememekte, diğer yandan kendi kültürünü

de yaşayamamakta ve özü gibi olamamaktadır. Fransız olamayan göçmen ülkesine de geri dönememekte ve bir kimlik bunalımına düşmektedir.

Fransızların ev vermek istemediği göçmenler kendi gibi diğer göçmenlerle beraber şehir merkezinden uzak, varoş kesimi oluşturan, suç oranının yüksek olduğu banliyölerde, devlet tarafından yapılmış sosyal konutlarda yaşamaktadır.

Fransızların iş vermekten kaçındığı göçmenlerin bir kısmı işsizlikle boğuşmakta bazı göçmenlerde kendi mahallesinde açtığı küçük ölçekli işletmesinde ekonomik kazanç elde etmektedir. Siyasal platformda kendini temsilden yoksun göçmen. aşırı sağcı parti mensuplar ve yandaşı Fransız halkı tarafından sevilmemekte, güvenlik güçleri ile problemler yaşamakta ve bazen de ırkçı saldırıların hedefi olmaktadır.

İşsizlik, kentleşme, yerleşim, eğitim, siyasal kurumların işleyişi, yabancı korkusu ve göçmenlerin kendini savunma çabaları giderek büyüyen bir soruna haline gelmiş ve sonunda 27 Ekim 2005 tarihinde Fransa'nın başkenti Paris yakınlarındaki Clichy-Sous- Bois banliyösünde polisin kimlik kontrolünden kaçan biri Türk ikisi Kuzey Afrikalı üç göçmen gencin saklanmak için girdikleri trafoda elektrik akımına kapılmaları sonucu Türk gencin yaralanması ve iki Afrikalı gencin hayatını kaybetmesi üzerine ortaya çıkan gerginlik ve intikam hırısı vardığı en uç noktada bir isyana dönüşmüştür. Fransa'da 1968'den bu yana yaşanan ve kundaklama eylemleri ile kendini gösteren göçmen kaynaklı başkaldırı Fransa'yı zor durumda bırakmış, olayların yayılma riski göçmen nüfusun yoğun olarak yaşadığı diğer Avrupa ülkelerini alarına geçirmiş hatta o ülkelerde de küçük çaplı olayların yaşanmış, Fransa ekonomisini zarar uğratmış, sosyal huzuru bozmuş, olağanüstü hal ve sokağa çıkma ilanına ve bir Fransız vatandaşının ölümüne, siyasi otoritelerin, entegrasyon politikasının, Fransa'da göçmenlerin varlığının ve yaşam koşullarının yeniden sorgulanmasına neden olmuştur.

Başladığı gibi aniden biten, çok sayıda kamu binası ve özellikle arabanın hasar gördüğü, yaşı küçük bir çok göçmenin gözaltına alındığı, yargılanarak ceza görmesiyle hatta sınır dışı edilmelerinin gündeme gelmesiyle sonuçlanan bu olaylar ulusal basında da geniş yer tutmuştur. Bu çalışmada olayların ulusal basında nasıl

temsil edildiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmaya varsayımlardan hareket edilerek başlanmıştır. Araştırma varsayımları şunlardır;

1. Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde Paris ayaklanması ile ilgili incelenen haberler yabancıların uyguladığı şiddet konusunu içermektedir.

2. Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri Paris ayaklanmasına farklı bakış açılarıyla yaklaşmaktadırlar.

2.1 Paris ayaklanmasının başladığı ilk günlerde Türklüğü ön plana çıkaran Sabah gazetesi, ilerleyen günlerde ayaklanmayı savaşa benzetmiştir

2.2. Hürriyet gazetesi Paris ayaklanmasını intifada hareketi olarak görmekte, bazı haberlerinde olayı kişiselleştirmektedir.

2.3. Paris ayaklanması Zaman gazetesince bir isyan olarak görülmektedir.

3. Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri yabancıya olumlu yaklaşmakta ve eylemlerini haklı çıkaracak noktalara değinmektedirler.

3.1 Sabah gazetesi yabancıya ilişkin benzetmeler yaparken geçmişe gönderme yapmaktadır.

3.2 Hürriyet gazetesi yabancıyı gerilla olarak tanımlamaktadır.

3.3 Zaman gazetesi yabancıya milliyetine daha az oranda vurgu yapmaktadır.

4. Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri Paris ayaklanması ile ilgili yayınladıkları haberlerde Fransız politikacılara, Fransız halkına, yabancılara ve ailelerine, yabancıyı temsil eden kuruluşlara ve sivil toplum örgütlerine kendilerini temsil etmeleri için söz hakkı tanımaktadır.

5. Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri Paris ayaklanması ile ilgili yayınladıkları şiddet içerikli haberlerde yabancıya yaşam koşullarına değinmektedirler.

6. Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri dış basından yaptıkları alıntılarını haberlerinde kullanmaktadırlar.

Çalışmada öncelikle olayların ulusal basında nasıl temsil edildiğinin ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaç dahilinde çalışmaya bir temel oluşturması ve olaylara yaklaşımda bir bakış açısı geliştirmesi adına ikinci bölümde Avrupa uygarlığı ve Doğu Batı ilişkileri Avrupa Uygarlığının kültürel, siyasal, ekonomik ve hukuksal temelleri, Doğu ve Batı ilişkileri, Batı'nın Doğu imajı, küreselleşme sürecinde Doğu – Batı ilişkileri başlıkları altında incelenmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde Fransa'da ırkçılık, milliyetçilik ve ötekilik; ırkçılık, milliyetçilik, Fransız kimliği ve milliyetçiliği, Fransız sömürgeciliği ve sömürgeleri, Fransa'ya göç süreci ve göçmenlerin durumu, göç sürecinde ötekilik ve yerleşikler ve yabancılar başlıkları altında incelenmiştir. Çalışmanın gazete analizini oluşturan dördüncü bölümünde ise içerik analizi yöntemine göre ülkemizde günlük olarak yayınlanan, farklı yayın gruplarına ait ve yüksek tiraja sahip Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde 1 Ekim – 30 Kasım 2005 (2 ay) tarihleri arasında yer alan ve olayları konu edinen toplam 38 adet haber incelenecektir. Olayların başlangıcı 27 Ekim olduğu halde olayların öncesinde olayları körükleyebilecek bazı gelişmelerin yaşanmış olabileceği ihtimaline karşılık analiz edilebilecek haberlerin taranmasına yine olaylara yakın bir tarih olan 1 Ekim'de başlanmıştır.

1. AVRUPA UYGARLIĞI VE DOĞU BATI İLİŞKİLERİ

Doğu ve Batı kùltürleri arasında yüzyıllar önce başlayan ilişkiler, tarihsel süreç içinde farklı özellikler göstererek gelişmiştir. Zamanla iki kùltür arasındaki ilişkilerde Doğu'nun hakimiyeti zayıflayarak hakimiyet Batı'ya geçmiş ve Doğu Batı tarafından ötekileştirilmiştir. Çalışmanın bu bölümünde Avrupa uygarlığının temellerine, iki kùltür arasındaki ilişkilere ve Batı'nın Doğu'ya yaklaşımına değinilecektir.

1.1. AVRUPA UYGARLIĞININ KùLTÜREL, SİYASAL, EKONOMİK VE HUKUKSAL TEMELLERİ

Sürekli kavramının egemen olduğu Avrupa kùltüründe, diyalog ve insanlık düşüncesi önemli kavramlardır. VIII. ve IX. yüzyıllarda Hıristiyan Avrupa olarak ortaya çıkan bu medeniyet XI. ve XIII. yüzyıllarda kùltürel açıdan Bizans hatta İslam medeniyetlerinden de kendine uygun bazı unsurları alarak gelişir.

Tarihsel süreçte Avrupa kùltürü değişik özellikler gösterir. Ortaçağ Avrupa'sı bireysellikten uzak ve metafiziğin hakim olduğu bir dönemdir. Bireyler feodalitenin parçası, kilise ise gündelik hayatın egemen gücüdür. Ancak Rönesans ve Reform tarihsel süreçte bir dönüm noktasıdır. Rönesans'la birlikte bireycilik önem kazanır, dođa incelemeleri başlar. Reformla birlikte Katolik ve Haçlı anlayışından vazgeçilir, tanrıdan uzaklaşılır ve kolektivizmin dini temelleri çöker.

Matbaa ve basılı kitapların ortaya çıkması Batı uygarlığının dağınık düşüncelerini bir araya toplamada ve araştırmacıların bireysel düşüncelerini hemen başka araştırmacılara ulaştırmada önemli olur. "Kutsal kitabı Latince ve halk dillerinde daha çok okurun ulaşabileceği hale getirmek, üniversite öğrenci ve öğretim üyelerine büyük skolastik incelemeleri sağlamak, dua el kitaplarının, din kitaplarının sayısını arttırmak, işte başlangıcında matbaacılığın önemli görevlerinden biri bu olmuştur. Böylelikle matbaa Latince'nin ve Eskiçağ yazarlarının daha doğru olarak

tanınmasına katkıda bulunmuş ve bu yoldan tüm Avrupa'da İtalyan hümanizması derslerinin yayılmasına yardımcı olmuştur."¹

Kiliseye karşı girişilen mücadele devlet kavramını doğurur. Flanders, İtalya, Almanya ve Kuzey Fransa'da iktidara sahip olan komünler kilise adamlarını görevden uzaklaştırırlar. Bu özellikleriyle komünler laik hükümetin ilk belirtisi niteliğini kazanırlar. Zenginleşen kentsoyluların soyluluk unvanı almak istemeleri krallık iktidarının memurları olmaları ile sonuçlanır. Para dalgalanmalarından korunmak için toprak sahibi olmayı isteyen kentsoylular düşüncelerini komün alanından ulus alanına taşırlar.

"İlk parlamento taslağı Philippe – Augustes'ün Haçlı seferine çıkmadan önce aldığı kararda bulunmaktadır. Kral, 1190'da Paris'te bulunmadığı sürece her dört ayda bir adalet divanının toplanmasını emretmiştir.² XIV. yüzyıl Fransa'da parlamentonun ve Hesap Divanının kurulduğu yüzyıldır ve bunların kuruluşu Güzeli Philippe zamanına denk gelir. Hesap Divanı'nın kuruluşu mali örgüt düzenlemesidir. Bir başka önemli gelişmede birey özgürlüğünü öngören komün anayasaları ve azat kağıtlarıdır ki bu aynı zamanda bireylere vatandaşlık derecesini verir. İngiltere'nin imzaladığı Büyük Şart İngiliz özgürlüklerinin temelini oluşturacağından ulusun tüm sınıflarını ilgilendirir. Aynı zamanda Büyük Şart hükümdarın karşısında ulusun haklarını kanıtlayan ilk Avrupa belgesidir ve bu haklar parlamenter bir biçim kazanmıştır. Britanya parlamentarizmi tüm Avrupa'nın siyasal kurumları açısından kimi dönemlerde birinci derecede önemli dolaysız bir örnek oluşturur. "Devletler ve devletlerde yaşama isteğinin önem kazanması ulusları ortaya çıkarır. Latince evrensel dil olmaktan çıkar, her devlet kendi diline sahip olmak ister. Avrupa'nın açık bir biçimde daha büyük bir çeşitlilik gösterdiği tek yön dildir."³

Ortaçağ ile beraber Avrupa ekonomisi de büyük değişiklikler gösterir. Sitelerin önemli ekonomik merkezleri oluşturduğu Eskiçağ ekonomisinde özellikle de Yunanistan'da komünsel üretim tarzı göze çarpar. Tarımın kısıtlı olduğu bu dönemde coğrafi konum itibarıyla denizcilik gelişir. Teknik yetersizlikler nedeniyle açık

¹ Claude Delmas, **Avrupa Uygarlığı Tarihi**, çev. Ender Gürol. İstanbul: Kitapçılık Ticaret, 1967, s.93.

² Delmas, a.g.e., s.49.

³ Bernard Lewis, **Çatışan Kültürler: Keşifler Çağında Hıristiyanlar, Müslümanlar, Yahudiler**, çev. Nurettin Elhüseyni, 3.bs. İstanbul: Tarih Vakfı, 1999, s.10.

denizlere ulaşılamasa da ticaret yine de önemli ekonomik faaliyetlerden birini oluşturur. Buna karşılık ekonomik açıdan Ortaçağın ilk dönemlerinde Avrupa otarşi halinde yaşayan malikanelerden oluşur. Tarıma bağlı ekonomik hayatın yanı sıra şehircilik ve şehir hayatı Eskiçağla kıyaslandığında ikinci planda kalır. Bu dönemde toprağa bağlılık söz konusudur. Feodal toplumu niteleyen tüm kavramlar yerleşiklik ifadesi içerir.

Bu dönemin sona ermesinde birden çok faktör etkili olmuştur. Bu faktörlerin ilki tacirlerin oynadığı roldür. Tacirler sayesinde Avrupa'nın birden çok bölümünün haritası yenilenir, kara ve ırmak yolları gelişerek kentleşme önem kazanır. Bu gelişimin yaşanmasında ki ikinci etken ise istilaların sona ermiş olmasıdır. İstilaların sona ermesinden sonra yolların güvenliği artmıştır.

Normanların Güney İtalya ve Sicilya'ya yerleşmeleri X. Yüzyıldan başlayarak nüfus artışına neden olur. Bunu takip eden 200 yıl boyunca da köle ticareti gelişir. Venedik aracılığıyla Doğu'dan ürün ithali başlar, ticarete katılan ülkelerdeki artış ve ticareti yapılan ürünlerdeki çeşitlenmeyle bu ticaret yüzyıllar boyunca sürer, kendi yollarını yaratır ve daha iyi gümüş paralar basılır. Ortaçağın toprağa bağlı yapısını değiştirmeleri, kentleşme hareketine öncülük etmeleri nedeniyle burjuvalar Avrupa uygarlığının gelişimine katkıda bulunan önemli bir toplumsal sınıftır; Avrupa ekonomisinin şekillenmesinde de rol oynar. Derebeyin yerine geçen bu topluluk derebeylerin görevlerini üstlenir. Geçimini alışverişten sağlayan kent soyluluk kentinde ekonomik yapıda önem kazanmasına neden olur.

Eskiçağa oranla toprağa daha bağımlı olsa da ve şehircilikte geri kalsa da, Ortaçağ Hıristiyanlığının ekonomik birliği Yeniçağ'a oranla daha büyüktür. XVI. Yüzyılla beraber gümrük sistemi örgütlenir ve vergiler ekonomi politikasının aracı haline gelir. XVI. yüzyıl sonu Avrupa ekonomisi tarihinde önemli bir dönemken XVII. Yüzyıl bir bunalımlar çağı olur, toplumsal çatışmalar ciddileşir "XVIII. yüzyıl Avrupa'sında bir yandan önceki iki yüzyılın mali devrimi gelişirken bir yandan da 1750 – 1760 yıllarından başlayarak modern makinecilik çağın açacak olan endüstri devrimi meydana geldi".⁴ XVIII. yüzyıl ortalarında temel endüstri devriminin tamamlanmasıyla İngiltere bu alanda ilerler. Büyük endüstri devrimini sonuçları

---

⁴ Delmas, a.g.e., s.107.

Üretim fazlasının neden olduğu bunalımlar, nüfus artışı, kapitalist sınıfın oluşumu, proletaryanın gelişerek çoğalması olarak kendini gösterdi. Grevler ve sınıf mücadeleleri ortaya çıktı. Endüstri devriminin ardından uzun bir dönemi kapsayacak olan tarım devrimi meydana geldi.

Medeni olabilmenin büyük önem taşıdığı Avrupa uygarlığında söz konusu medeniyetin kaynağı merkezi hukukta aranmalıdır. Cumhuriyetle yönetilen bir devlet olan Roma İmparatorluğu'nun 12 Levha Kanunları hukuk alanında büyük önem taşır. İlk başlarda Senatonun yaptığı ve hür Roma vatandaşlarına uygulanan bu kanunlar daha sonra hukukçular tarafından yapılır ki bu durumda bazı karışıklıklara neden olur. Bu nedenle M.S. III. yüzyıldan itibaren bu görev hakimlere verilir. Avrupa uygarlığının hukuksal temelli roma döneminde atılmıştır denilebilir ve Roma hukuku günümüz modern hukukunun da temelini oluşturur.

Batı terimi bu gün bütün dünyada, eskiden Batı Hıristiyanlığı olarak adlandırılan şeyi tanımlamak üzere kullanılmaktadır. Bu nedenle Batı belirli bir halkın, dinin yada coğrafi bir alanın adıyla değil pusula yönüyle tanılanan tek bir medeniyet olmaktadır.⁵

1.2. DOğU VE BATI İLİŞKİLERİ

Doğu ve Batı arasındaki ilişkiler tarihin farklı dönemlerinde farklı özellikler göstererek gelişir ve sürer. Doğunun varlığını ilk fark eden Avrupa toplumu Yunanlılardır ki bu da coğrafi konumunun yarattığı bir farkındalıktır. Doğu kavramının gelişimi, Yunan kültürünün Roma ile birleşmesi ve iki medeniyetin Batı Avrupa üzerinde etkili olmasının bir sonucudur. Doğu – Batı ayrımının İlyada'nın yazıldığı dönemlere denk geldiği söylense de ayrımın kesin olarak ortaya çıkışı uzun yıllar alır. "Doğu ile Batı arasındaki çizgi Avrupa'nın üzerinde belirli sürekli bir izlenim bırakmış olmakla birlikte Avrupa ile Őark arasındaki kültürel, maddi ve

---

⁵ Samuel P.Huntington, **Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması**, ev. Mehmet Turhan ve Y.Z. Cem Soydemir. 4.bs. İstanbul: Okuyan Us, 2005, s.56.

fiziksel ilişkiler bir çok safha geçirmiştir. Ama genellikle Batı Doğuya doğru ilerliyordu, bunun tersi vaki değildi.⁶

VI. asırda Bizans, o dönemlerde Çin sınırından Pers ve Bizans sınırlarına kadar uzanan çok geniş bir hükümdarlığa sahip Orta Asyalı Türk halkıyla ilişkiye girer. VII. yüzyıldan başlayarak 1683'te II. Viyana Kuşatmasına kadar geçen bin yıllık sürede Hıristiyan alemler İslamiyet'in sürekli ve yakın tehdidi altında yaşar. İlk başlarda kabileler şeklinde örgütlenen İslam devletleri Batıya doğru bir genişleme politikası izler ve geniş bir coğrafi alana yayılır. İran, Suriye ve Mısır'ın fethinin ardından Kuzey Afrika ve ardından İspanya, Sicilya ve Fransa'nın bazı kesimleri Müslümanların eline geçer.

Kıtalararası ulaşım problemleri nedeniyle X. Yüzyılda Doğu Batı ilişkileri kısıtlıdır ve bu nedenle de kültürler birbirleri hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olamaz. Haçlı Seferleri Doğu ve Batı ilişkisi için farklı bir dönemin başlamasına yol açar. Hz. İsa'nın mezarının kurtarılması amacıyla başlatılan seferler hareket noktasından uzaklaşarak yağmacılık seferine dönüşür. Bu seferlerden en karlı çıkan kesim Papalık olur."Dönemin Müslüman gözlemcilerine göre Haçlılar İslam dünyasına saldıran birçok imansız ve barbar arasında sadece askeri gaddarlıkları ve bu gaddarlıkla elde ettikleri başarılar dolayısıyla farklılık arz eden bir grup olan Frenklerden veya kafirlerden ibaretti.⁷

Bu seferlerin sonucunda Müslüman devletlerde yaşayan gayrimüslimlerin yaşam koşulları zorlaşır ve Ortadoğu ile Avrupa arasındaki ilişkiler XI. yüzyıl öncesi ilişkilere kıyasla daha yoğunlaşır.

VIII. yüzyıldan itibaren başlayan İslamiyet hakimiyeti ve XVII. yüzyıla kadar süren Osmanlı korkusunun ardından güç dengeleri değişir ve Batı yükselmeye başlar. Müslüman dünyasının politik bakımdan zayıflaması Batılı Hıristiyan beylerinin İspanya'da, Sicilya'da hatta Suriye'de saldırıya geçmelerini sağlar ve Akdeniz ötesi ticaretin yoğunlaşmasıyla İtalyan tacirleriyle Doğudaki liman kentleri arasındaki ilişkiler gitgide artar. Böylece Batı Hıristiyanlığından İslam'a doğru bağlantılar

---

⁶ Fuat Keyman, Mahmut Mutman ve Meyda Yeneroğlu (Der.), **Oryantalizm, Hgemonya ve Kültürel Fark**, İstanbul: İletişim, 1996, s.103.

⁷ Bernard Lewis, **Müslümanların Avrupa'yı Keşfi**, çev. İhsan Durdu. İstanbul: Ayışığı, 2000, s.21.

kurulur. Doğu ve Batı ilişkilerindeki bir diğer önemli askeri olay Napolyon'un 1798 Mısır işgalidir. Bu işgalle beraber ortaya çıkan süreçler Batının siyasi ve kültürel gelişimini etkiler. Doğu bilgisi anlamına gelen oryantalizm Doğu Batı ilişkileri sürecinde bir diğer önemli noktadır. "Aydınlanma yüzyılında Akdenizli Doğuyla ilgili bir ilk sosyoloji başlatılır. Doğu açıklanmalıdır ve bir yere yerleştirilmelidir.farklılığı ve hareketsizliği içinde açıklanmalıdır."⁸

Doğuda Batı hakkında herhangi kapsamlı bir çalışma yapılmamasına rağmen Batıda oryantalizm gibi bir araştırma alanının varlığı Doğu Batı ilişkilerinde Batının hakimiyetinin bir işaretidir. XIX.yüzyıla gelindiğinde yakın Doğunun büyük bir kısmı egemen güçler olan İngiltere ve Fransa'nın işgali altındadır. Bu işgalde Rusya ve Almanya'da vardır. XIX.yüzyıl Avrupa'sının gözüyle Doğu bir toplum olarak ilginç olma özelliğini yitirmiş olmakla birlikte mitos olarak hala büyük bir çekiciliğe sahiptir. "Tarihsel gerçeklikte yitirdiğini düşlerin gücüyle kazanmaktadır. Toplumsal Doğu ne kadar bilinmezlikten gelinebilir, özü bozulabilir, yıkılabilirse düşlerdeki Doğu da Batının zihinsel evresinin çok değerli bir süsü gibi o kadar korunmaktadır."⁹

Eğer Doğu - Batı ilişkilerinin kısa bir özetini yapmak istersek daha önce yukarıda bahsettiğimiz İslam devletlerinin ve Osmanlı İmparatorluğunun fetihler aracılığıyla yaptığı yayılmayla beraber Batıda İslam dininin bütün dünyayı ele geçireceği konusunda bir inanç oluşur ve Batı, Müslüman toplumunu kendini yok etme potansiyeline sahip bir düşman olarak görmeye başlar. Haçlı Seferleri sonucunda aldığı yenilgiyle beraber İslam'a karşı bir duruş geliştirir. XV ve XVI. yüzyıllarda bu yayılma Osmanlı İmparatorluğu ile devam eder, XVIII. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunun hasta adam olarak nitelendirilmesi ile son bulur. Bu süreç sonunda rollerde bir değişiklik olur. Yayılma döneminde İslamiyet sömürgeci olarak görülürken sömürgecilik rolü artık Batıya geçer. Batı hakim olduğu topraklarda hatta günümüzde bile hakim olmadığı topraklarda misyonerler aracılığı ile kendi inancını yaymak isterken İslamiyet'in inanç özgürlüğüne duyduğu saygıyı, pozitif ve yapıcı söylemlerini, bir hoş görü dini olduğunu göz ardı eder. Buna karşılık İslamiyet

---

⁸ Thierry Hentsch, **Hayali Doğu: Batı'nın Akdenizli Doğu'ya Politik Bakışı** yay. haz. Sosi Dalanoglu, çev. Aysel Bora. İstanbul: Metis Yayınları, 1996, s.54.

⁹ Hentshc, a.g.e., s.191.

Muhammet'in son peygamber olduğu inancından hareketle Hıristiyan Batı toplumunu inanmayanların toplumu olarak görür.

1.3. BATI'NIN DOĞU İMAJI

Batı Doğu imajını yaratırken kurgusal yada gerçek gezginlerin notlarından, edebi çalışmalardan, tarihten, söylentilerden, sömürgelerde görevli memurların anılarından ve oryantalist çalışmalardan yararlanır. Batının zıddı Doğudur İsa'nın zıddı ise Muhammet. "Ortaçağ Batı dünyasında Muhammet'i papalık seçiminde bir tarafa itilmesine çok içerleyerek Arabistan'a giden ve orada rakip bir dini başlatan dönme bir kardinal olarak gösteren hikayeler vardır.¹⁰ Muhammet'in Müslümanlık için taşıdığı önemin İsa'nın Hıristiyanlık için taşıdığı öneme eşdeğer olduğu varsayımı İslamiyet'in Muhammedizmle eş tutulmasına ve ulaştığı en son noktada Muhammet'e düzenbazlık sıfatının layık görülmesine yol açar.

Doğu ile Batı arasındaki ayrımın X. – XIII. yüzyıllar arasında Haçlı seferleri ile başladığı varsayılır. İslamiyet'le bu dönemde karşılaşan Batı, İslamiyet'i Hıristiyanlığa rakip olarak görmeye başlar. Batının bu yüzyıllarda Doğu hakkında oluşturduğu imgeler gelecekte Doğunun öteki olarak kategorileştirilmesine yol açar.

Batının Doğuyu küçümseyen söylemenin temelini Katolik kilisesinin İslamiyet ve Muhammet hakkındaki olumsuz söylemleri oluşturur. "Muhammet eflatun giyinen, dudakları boyalı, kokulu şeylerden hoşlana, elebaşı bir tecavüzcü olarak"¹¹ tasvirleri yer almaktadır. XII. ve XIII. Yüzyıllarda halk arasında yayılan İslam imajı çok kaba biçimde aşağılayıcıdır ve bu alanda bilgin ve aydınların incelemelerinin kaydettiği ilerlemelerden yoksundur. Bilgin ve aydınların yaklaşımlarıysa tutarsızdır. Batı için İslam ve Hıristiyanlığın cennet tasvirleri bile çok farklıdır. İslamiyet Hıristiyanlığın saf ve manevi cennetinin yerine şehvet içeren bir cennet fikri geliştirir.

---

¹⁰ Lewis, a.g.e., s.18.

¹¹ Rana Kabani, **Avrupa'nın Doğu İmajı**, Çev. Serpil Tuncer, İstanbul: Bağlam Yayınları, 1993, s.24.

"Hıristiyan Batı ile Müslüman Doğu arasındaki düşünsel engeller cehaletle ve mit yaratma yolu ile pekiştiriliyordu. Batı Doğuyu İslam'ın serpilip geliştiği ve canavarca ırkların çoğalmakta olduğu tehlikeli bir bölge olarak algılıyordu. Zaten Müslümanlar canavar bir ırk görüntüsündeydiler. Çirkin, kara ve köpek kafalı olarak portreleri yapılıyordu.¹²

Edebi anlatımlar yolu ile de Doğu Batı farkı vurgulanır ve ötekileştirilen Doğu şehvet ve şiddetle özleştirilir. Batının Doğuya layık gördüğü bütün sıfatlar son derece açıktır, zamansal olarak öncesiz ve sonsuzdur, tekrarlanma yoluyla süreklilik kazanır ve ifadelere kesin hükümler hakimdir. Batı Doğudan üstündür.

"Avrupalının akıl yürütmeleri sağlamdır.Olguları açıklarken belirsizlikten kaçınır, mantık dersi almamış olabilir ama doğuştan mantıkçıdır, doğası gereği kuşkucudur, bir önermenin doğruluğunun kabul etmeden önce kanıt ister, eğitilmiş zekası bir mekanizmanın parçası gibi işler. Öte yandan şarklının akli pitoresk sokaklarına benzer, simetriden yoksundur. Akıl yürütmesi baştan savma betimlerle doludur. Çoğu zaman doğruluğunu kabul edebildikleri en yakın öncüllerden en açık çıkarımı yapmayı beceremezler.¹³

Kapalı bir toplum olan Doğunun, insan ticaretinin yapıldığı, cinselliğin sınırsızca ve en küçük düşürücü şekilde yaşandığı, kimi zaman zengin kimi zaman sefil ama merak uyandıran bir tasarımı vardır. Araplar kutsallık altına gizlenerek rezillik ve pislik içinde yaşarlar. Doğulu barbar, kirli, çirkin, tembel, aptal ve sıkıcıdır. Kolaylıkla alınıp satılabilen kadınlar ayartıcı, aldatıcı, erotik, entrikacı ve cinsel açlık içindedir.

Batıda hakim olan Doğunun yönetilme ihtiyacı düşüncesi Doğunun sömürgeleştirilmesi, iç işlerine Batının müdahale etmesi ve sahip olduğu kaynakların Batı tarafından değerlendirilmesiyle sonuçlanır.

"Doğuluların yada Arapların budalalığı, enerji ve girişkenlik yoksunluğu, aşırı dalkavukluğu, dümen çeviriciliği, kurnazlığı, hayvanlara eziyet edişleri sergilenir.

---

¹² Kabani, a.g.e., s.23.

¹³ Edward W. Said, **Şarkiyatçılık: Batı'nın Sark Anlayışları**, İstanbul: Metis Yayınları, 2003, s.48.

Croner'e göre müzmin yalancılardır, uyuşuk ve şüphecidirler, her durumda Anglo Sakson ırkının açıklığının, dolaysızlığının, asaletinin karşıtıdır.¹⁴

Daha önce bahsedildiği üzere Batının Doğu hakkında bir imaj oluştururken yararlandığı kaynaklardan biride oryantalist çalışmalardır. Bu çalışmalarım özünü çeviriler, tarihi, sosyal, ekonomik, coğrafi ve kültürel incelemeler oluşturur. Oryantalizmin XIV. yüzyılda Viyana Kilise Konseyi'nin Avrupa'nın bazı şehirlerinde Doğu dilleri hakkında kurduğu kürsüler aracılığıyla ortaya çıktığı kabul edilir.

"Oryantalizm, birkaç basit önermeye dayanır. Birincisi statik tarih, İslamlaştırılmış toplumların yapısı ve Batılı Hıristiyan kültürün dinamik evrimsel özelliği arasında çelişen bir karşıtlık kurmaktır. Bu karşıtlığın önemli özelliği Hıristiyanlığın türdeş ve aynı tarzda ilerici ve dinamik, Müslümanlığın ise Arap yarımadasından İslami fetihlerin ilk patlak vermesinin ardından, sürekli olarak statik olduğudur. Oryantalizmin ikinci önemli özelliği, İslamın durağanlaşmasını açıklayan nedenlerin bir listesini sunmasıdır.¹⁵

XVIII. yüzyılla beraber çağdaş oryantalist çalışmalar başlasa dahi yine de bu çalışmalar tarafsızlıktan uzaktır. Çalışmalar gazeteler aracılığıyla Batılı halklara sunulur ve Batılı halklar bu yolla zihinlerinde bir Doğu imajı oluştururlar. Bu çalışmalarda Doğulu halka negatif özellikler verilerek Doğu aşağılanırken, Batı yüceltilir.

Tüm olumlu özellikleri bünyesinde barındıran Batıya benzemek ilerlemeyi temsil ederken Batıya benzememek diğeri öteki olmaktır. "Hiçbir Avrupalı Doğu dilini konuşarak, giysilerini kullanarak ve alışkanlıklarını edinerek gerçekten Doğulu olmak istemezdi. Özel çıkarları olmadıkça hiçbir Avrupalı Doğu toplumlarını Batı toplumlarına tercih etmezdi. Bu yüzden de Batı ve Doğu hiç buluşamayacak iki uç olmayı sürdürdü. Hıristiyan olmak ve Avrupalı olmak akliselim sahibi hiç kimsenin vazgeçemeyeceği iki ayrıcalıktı. Zira bunlar onu fanatik Bedevilerden Asyalı barbarlardan üstün kılıyordu.¹⁶

---

¹⁴ Said, a.g.e., s.48.

¹⁵ Bryan S. Turner, **Oryantalizm, Kapitalizm ve İslam**, çev. Ahmet Demirhan, 2.bs.. İstanbul: İnsan Yayınları, 1997, s.70.

¹⁶ Kabani, a.g.e., s.109-126.

1.4. KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE DOĞU – BATI İLİŞKİLERİ

"Küreselleşme ile kastedilen veya betimlenen durum çok net bir görünüme sahip değildir. Kavram bazen dünya toplumlarının birbirine benzeme süreçlerini buna bağlı olarak tek bir global kültürün ortaya çıkmasını, bazen de toplumların toplulukların ve kimliklerin kendi farklılıklarını ifade etme ve tanımlama sürecinde kullanılabilir."¹⁷

Günlük dilde sıklıkla kullandığımız yada duyduğumuz küreselleşme modernite ve postmodernite ile ilişkili bir kavramdır. Postmodernite ile ilişkilidir çünkü 1960'lı yılların başında ekonomi alanında kullanılan küreselleşme zaman içinde 1980'lerin başat kavramı postmodernitenin yerine geçer ve sadece ekonomik sistemleri tanımlamakla kalmaz toplumsal araştırmalarda da kullanılan bir kavram haline gelir. Modernite ile ilişkilidir çünkü küreselleşme ortaya çıkışı ile beraber ulus ve devletin yapısında değişikliklere neden olarak modernitenin ürünü ulus devletin yapısını bozar. Ulus devletin yapısının bozulmasının bir sonucu olarak çok kültürlülük ortaya çıkar. Küreselleşmenin varlığı kavrama bir tepki olarak yerelliği ön plana çıkarır ve küreselleşme Batı- egemen bir yapılanma olduğu inancı nedeniyle eleştirilir. Küreselleşme kültürlerin çeşitlenmesine ve kültürlere arası alışverişe yol açtığı kadar kültürlerin karmaşıklaşmasına da yol açar.

Küreselleşme süreci Doğu - Batı ilişkilerinde köklü bir değişim yaratmaz. Her ne kadar Doğulu toplumlar Batılı unsurları kendi kimlikleri içine yerleştirseler de, oryantalizmin Doğu - Batı tartışmaları önemini yitirse de Batının küreselleşmenin hareket noktasında yer alması nedeniyle Doğu hala ötekidir. Küreselleşmenin öteki üzerindeki etkisi ötekinin algılanışı üzerine olur. "Küreselleşme ve tüm siyasi sistemlerin en önemli boyutu olarak çok kültürlü siyasetlerin ortaya çıkması ile birlikte dış dünyanın yabancılığı algısının sürdürülmesi zorlaşmıştır. Çünkü öteki, beşeri hareketlilik, göç ve turizmin bir sonucu olarak tüm toplumlara ithal edilmiştir. Ötekilik evcilleştirilmiştir."¹⁸

¹⁷ E. Fuat Keyman, **Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam**, Ankara: Vadi Yayınları, 1997, s.9.

¹⁸ Abdullah Topçuoğlu - Yasin Aktay, **Postmodernizm ve İslam, Küreselleşme ve Oryantalizm** Ankara: Vadi Yayınları, 1996, s.152.

Artık küresel bir dünyada yaşansa da Doğu hala Müslüman Batı ise hala Hıristiyan'dır. Her iki dinin de evrensellik iddiası hala vardır, her iki din hala birbirine rakiptir ve dinlerdeki süreklilik ilkesi gereği rakip olamaya devam edecektir. Bu nedenle küreselleşme Doğunun ve Batının birbirini algılayış biçiminde fark yaratmaz. Yarattığı fark İslamiyet'in Batının karşısında bir alternatif haline gelmesidir.

Tüketim kültürü açısından bakıldığından ise küreselleşme İslamiyet'i geleneksel kimliğinden uzaklaştırır bunun sonucunda İslamiyet küresel sistemde alt kültür olarak konumlandırılır. "İslami toplumların büyük çoğunluğunda İslamın kendi kendine yeterli olduğuna olan inancın İslami olamayan her şeyden kuşkulama ve yabancı kültürlerle açılmaya isteksizliğinin hala devam etmesi alt küresel kültür olarak konumlanmasının reddi anlamına da gelmektedir."¹⁹

---

¹⁹ Keyman, a.g.e., s.26.

2. FRANSA'DA IRKÇILIK, MİLLİYETÇİLİK VE ÖTEKİLİK

Fransa ve Fransa gibi göçmen nüfusun yoğun olarak bulunduğu diğer Avrupa ülkelerinde aşırı sağcı eğilimler, ırkçı ve milliyetçi söylemler ile yabancı düşmanlığı körüklenmekte ve göçmenler yabancı düşmanı ırkçı saldırıların hedefi olmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde ırkçılık ve milliyetçilik kavramları irdelenerek Fransız kimliği ve milliyetçiliği ortaya konulacaktır. Fransa'da yaşayan Kuzey Afrikalı göçmenlerin Fransa ile sömürge geçmişleri bulunduğundan Fransız sömürgeciliği ve sömürgelerine değinilecektir. Ayrıca Fransa'ya göç süreci, Fransa'da göçmenlerin durumu ve Fransız halkının göçmenler yaklaşımı incelenecektir.

2.1. IRKÇILIK

"İrkçilik, insanlar arası genetiksel yapı farklılıklarından, sosyal, kültürel, politik, ahlaki, zihinsel, artistik nitelikler ve bunlara dayalı hiyerarşik özellikler, misyonlar yükleyen politik, ideolojik düşünce ve tavır alıştır.²⁰

İrkçılığın gelişebilmesi için öncelikle bir ırk kavramı olmalıdır. İrk genetik bir kategori olarak tanımlanır. Antropolojinin bu günkü verileri insanları ırklara ayırmayı olanaksız kılrsa da Antik çağlardan başlayarak insanlar kendilerini ve kendinden olmayanları ayırt etme ihtiyacı duyarlar. İnsanları ırklara ayırmada kullanılan en yaygın, en eski ve en kolay yol doğrudan gözlemlene imkanına sahip olunan fiziksel özelliklere dayalı gruplamadır. Fiziksel özelliklere göre gruplamada en sık başvurulan yol ise ten rengidir. İnsanlar ten renklerine göre beyaz, sarı, kırmızı ve siyah olarak dört gruba ayrılırlar. Ten renginin yanı sıra yüz tipleri, çene kemiği yapısı, kan ve RH faktörü de gruplamada kullanılır. "İrklardan kimisi üstün kimisi ise aşağıdır.²¹ Kan bağına dayanan sınıflandırma ise köleci toplum evresinde aristokrat kesim tarafından kendi ayrıcalıklarını koruma adına geliştirilir. 19. yüzyılda ise bu sınıflama biçimlerine kafatası biçimine göre sınıflamada eklenir.

---

²⁰ İsmail Metin Ayçiçek, **İrkçi Düşünce**, İsmail Metin Ayçiçek, İstanbul: Pencere, 1996, s.79.

²¹ Ayçiçek, a.g.e., s.79.

Modern anlamda ırk kavramı ilk defa Fransa'da, bilimsel anlamda ırk kavramı ise ilk defa Almanya'da kullanılır. Biyolojik özelliklerine göre sınıflandırılan insanlar ırklarına göre üstün ya da aşağı olarak nitelendirilirler. "Irk kavramının çifte bir kökeni vardır. Bir yandan aileden soylu olanların üstün bir ırk olarak aristokratik temsili, diğer yanda ise zaten her zaman tutsaklığa mahkum olan ve özerk bir uygarlık kurmaktan aciz aşağı ırk muamelesine maruz kalan toplulukların kölelik yanlısı bir şekilde temsil edilmeleri vardır. Kan, deri rengi melezlik söylemleri buradan kaynaklanmaktadır.²²

İrkçiliğin ortaya çıkışına ilişkin farklı görüşler vardır. Bu görüşlerden bazıları ırkçılığın ortaya çıkışında Aydınlanma dönemine işaret ederken bazıları baskıcı bir öğreti olarak sömürgecilik döneminde ortaya çıktığını bir diğer görüşte ırkçılığın ortaya çıkışının daha da geriye götürülebileceğini savunur. Ancak ne zaman ortaya çıkmış olursa olsun her ırkçılığın mutlaka bir kuramı vardır

Tarihsel süreçte sürekli hedef değiştiren ırkçılık iç ırkçılaştırma sürecinde işçileri ve kadınları ezdi, dış ırkçılaştırma sürecinde siyahları küçümsedi, I. ve II. Dünya Savaşı arasında geçen sürede Yahudileri hedef aldı; II. Dünya Savaşından sonra göç hareketlerini durdurmak amacıyla yabancı düşmanlığını körükledi. Bugün ise göçmenleri dışlama yoluna kullanılan ırkçılık aynı zamanda toplumsal bir ilişki olması nedeniyle her çağdaş ülkede vardır. İrkçi eylemlerin birinci aşaması ön yargıdır. Burada bir kimse yada grup değerini dışlar. İrkçi eylemlerin ikinci basamağı kaçınmadır. Bu düzeyde değeri ile ilişki reddedilir. Üçüncü düzey olan diskriminasyonda değeri yapılan farklı muamele yer alır. Dördüncü düzey olan saldırganlık düzeyinde değerinin maddi yada manevi varlıklarına şiddet yer alır. İrkçi eylemler olduğu son noktada ise değerinin varlığına kastedebilir. İrkçi davranış içinde bulunanlar cahil ırkçı, saldırgan ırkçı, deli ırkçı, aptal ırkçı ve kötü terbiye edilmiş ırkçı olarak gruplara ayrılmıştır.

"2003 yılında 15 Avrupa Birliği ülkesinde, Avrupa Birliği üye ülkelerinde yaşayan yurttaşların yaşadığı veya şahit olduğu ırkçılık olayları ve bunlara verilen tepkiler hakkında yapılan bir araştırmaya göre ayrımcılık yapılan beş temel faktör

---

²² Etienne Balibar ve Immanuel Wallerstein, **İrk, Ulus, Sınıf Belirsiz Kimlikler**, Çev. Nazlı Ökten, İstanbul: Metis Yayınları, 1995, s.258-259.

belirlendi: etnik köken, din, fiziksel ve zihinsel özür, yaş ve cinsel eğilim. Bu ayrımcılık genelde işte, eğitimde, iskanda ve kişisel hizmetlerde yaşanıyor. Gençler, yüksek öğrenim görmüş olanlar ve siyasi yelpazenin sol kanadında yer alanlar ayrımcı tavırlarla karşılaştıklarında bildirmeye daha eğilimlidir."²³

İrkçilikle mücadele konusunda Avrupa Birliği'nin 1977 yılından itibaren çeşitli çalışmaları vardır ve yayınladığı bildirgeler yoluyla ırkçılığa karşı tavrını ortaya koyar. İrkçılığa karşı yayınladığı bir çok bildirgenin ardından 1997 yılı Avrupa İrkçilikle Mücadele yılı ilan edilir; 1997 yılında Avrupa Parlamentosu ve üye ülkeler Viyana'da bir izleme komisyonu kurulmasına karar verir. Bu merkezin ırkçılıkla mücadeledeki rolü hem ırkçı eylemleri izleyip değerlendirmek hem de ırkçılıkla mücadele konusunda çözüm önerileri sunmaktır.

"İrkçılığın hedefleri içine aldığı kısaça bir taraftan asimilasyon isterken diğer taraftan bunun olanaklılığının yadsımasıdır. İrkçilik bizim gibi ol derken bir taraftan da asla bizim gibi olamazsın çünkü bizden biri değilsin ve biz de seni bizden biri olarak görme hatasına düşmeyeceğiz diye fısıldayarak kendisini öne sürmektedir."²⁴

2.2. MİLLİYETÇİLİK

Milliyetçilik kavramını irdelemeye başlamadan önce etnik grup, ulus ve millet terimlerinin açıklanması gerekmektedir. "Etnik bir grup soya ait mitlerin rolünü ve tarihi anıları vurgulayan, din, gelenek, dil yada kurumlar gibi bir veya birden fazla kültürel farklılığa göre tanınan ve ayırt edilen bir kültürel kolektif tiptir."²⁵ Farklı etnik grupların milletlere dönüşümü ise iki farklı yol izler. Bunlardan birincisi devlet desteklidir, ikincisi ise küçük demokratik toplumlar yoluyla gerçekleşir

Ulusların oluşumunda Batıda ortaya çıkan ekonomik, siyasi ve kültürel devrimler etkili olur. Etnik bir grup olan ulus küçük yada büyük olarak sınıflandırılabilir. Büyük uluslar küçük uluslara göre daha karışık gruplardır.

²³ Sergio Salma, **Ne ben mi! İrkçımı Mı?** çev. Gökçe İnce. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 2004, s.25.

²⁴ Robert Bernasconi, **İrk Kavramını Kim İcat Etti? Felsefi Düşüncede İrk ve İrkçilik**, haz. Zeynep Direk. İstanbul: Metis Yayınları, 2000, s.145.

²⁵ Balibar ve İmmanuel, a.g.e., s.41.

"Millet, tarihi bir toprağı, ülkeyi, ortak mitleri ve tarihi belleğı, kitlevi bir kamu kültürünü, ortak bir ekonomiyi, ortak yasal hak ve görevleri paylaşan bir insan topluluğunun adı olarak tanımlanabilir.²⁶ Milliyetçiliğın ortaya çıkışı ve bir akım halini alarak dünyaya yayılması Fransız İhtilali ile başlar. XIX. yüzyılda güçlenen milliyetçilik akımı sanat ve edebiyat alanına da sıçrayarak daha geniş kitlelere ulaşma imkanı bulur. Milliyetçiliğın evrensel çağrısından etkilenen bir çok etnik ulus kendi bağımsızlığı elde edip kendi devletini kurmak amacıyla bağılı bulunduğu imparatorluğa karşı ayaklanır. Bağımsızlıklarını ilan eden ulus devletler topraklarını genişletmek amacıyla bağımsızlığı yeni kazanmış diğeri ulus devletlerle savaşır ve bu savaşların sonunda Avrupa'nın haritası yeniden çizilir. Söz konusu milliyetçi bağımsızlık hareketleri I. Dünya Savaşından sonra daha da güçlenir.

Milliyetçiliğın türlere ayrılabilen bir kavramdır. "Bir ideoloji olarak milliyetçilik, siyasi iktidar birimleri hakkında bir doktrin ve iktidarı elinde bulunduranların doğası hakkında bir hükümler dizisidir. Aynı zamanda da bu birimlerin meşru kürsel ilişkilerine dair bir doktrindir. Milliyetçi faaliyetin ekonomik bir düzeyi de vardır. Milliyetçilik ideal olarak kaynaklarda kendine yeterlilik, yaşam tarzında özerklik ve otantiklik taahhüdüne uygun bir saflık buyurur; bu olmadığı takdirde milliyetçiler kendi yurt ve kaynakları üzerinde azami denetimi ele geçirme mücadelesi verirler. Bunun dışında milliyetçilik halkın seferberliğini, yurttaşlar olarak yasal eşitliklerini ve milli fayda bakımından kamu yaşamına katkılarını tanzim ederek toplumsal düzeyde etkinlik gösterir .Milleti geniş bir aile ilhamı olarak gören milliyetçilik, milletin fertleri arasında milli bir dayanışma ve kardeşlik ruhu aşılamaaya çalışır, bu sayede her bir milletin toplumsal birliğini vaaz eder.²⁷

2.3. FRANSIZ KİMLİĞİ VE MİLLİYETÇİLİĞİ

Toprak esasına bağılı olan Fransız vatandaşlık yasasına göre Fransa'da doğan yabancı anne babaların çocukları büyüdüklerinde Fransız vatandaşı olarak kabul edilirdi. Bu yasa 1904'te kaldırılarak kan bağı vatandaşlık ölçütü olarak belirlendi ve

²⁶ Balibar ve İmmanuel, a.g.e., s.32.

²⁷ Balibar ve İmmanuel, a.g.e., s.147.

bu nedenle de artık Fransız anne babaların çocukları Fransız olarak kabul edilir. Bu gün ise vatandaşlığa geçiş şartı hem toprak hem kan bağının karışımıdır ancak Fransız olmak kan ve toprak bağının ötesinde kültürel bir paylaşımı gerektirir. Bir insanın Fransız olabilmesi için Fransızca konuşması, Fransız ulusuna bağlılık yemini etmesi ve Fransız kültürüne yakışır şekilde davranması gerekir. Bir insan hakları ve özgürlükler ülkesi olan Fransa kendini dünyanın diğer uluslarından üstün görür ve az gelişmiş ülkeleri eğitime gibi bir misyonu olduğuna inanır. Bu misyon siyasi otoritelerin söylemlerinde de yer alır.

"Örneğin XIX. Ve XX. Yüzyılların başlarında Faslıları barbarlıktan kurtarıp onları modern bir devletin vatandaşları haline getirmenin milli bir görev olduğu düşüncesi Fransa'da yaygınlaşmıştı. Fransızlar üstünlük iddialarında pek çok milletin oldukça ilerisinde sayılırlar. Geçmiş 200 yıldan beri Aydınlanma düşüncesinin temsilcileri onlardı. Özgürlük, demokrasi ve gelişme düşüncelerini dünyaya yaymak onların hakkıydı. Onlar Avrupa'yı yönetmekle görevlendirilmiş büyük bir millettir.²⁸

Fransa bir insan hakları, demokrasi ve özgürlükler ülkesi olduğu kadar aynı zamanda laik, cumhuriyetçi bir ulus devletidir. Modern Fransız ulusu devrim sonrasında şekillenmeye başlar. Bu şekillenmeyle beraber bireysellik ön plana çıkarken devlet idaresi güçlenir, bireyler bu idarenin yönetimi altına girerler. Cumhuriyetçilerin kiliseye karşı verdiği mücadele ile beraber laiklik kavramı önem kazanır.

"Laiklik kavramı olarak devletin dini inançlar karşısında tarafsızlığında ifadesini bulur. Tarafsızlık hoşgörüsü eş anlamlı bir hale gelir çünkü özel ve kişisel yaşamda vicdan özgürlüğünü ön kabul olarak alır. Bu noktadan sonra laiklik toplumsal birliğin başlıca faktörü cumhuriyetçi Fransa'nın temel taşı olarak tanımlanır. Fransa'da cumhuriyet kutsal bir niteliğe bürünür. Fransa'da yeni doktrin haline gelen laiklikle birlikte dinin her türlü kamusal dışı vurumu reddedilir.²⁹

XIX. yüzyıldan sonra ulusallaşan Fransız kültürüyle beraber zorunlu askerlik ve laik kitlesel eğitimin gelişmesi yerel halkın devlete bağlılığının pekiştirilmesi ve

²⁸ Onur Öymen, **Ulusal Çıkarlar: Küreselleşme Çağında Ulus-Devleti Korumak**, 2.bs., İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005, s.60.

²⁹ Riva Kastoryano, **Kimlik Pazarlığı: Fransa ve Almanya'da Devlet ve Göçmen İlişkisi**, Çev. Ali Berktaş, İstanbul: İletişim Yayınları, 2000, s.72-73-74-75.

kendini Fransız hissetmesine yardım eder. Merkezileştirme çalışmaları ile yerel dillere müsamaha gösterilmez ve kentli seçkinler yerel toplulukları eğitime görevini üstlenirler.

"Bugün FN ve JMLP söylemlerinde Fransa kapalı bir dünya, binlerce yıllık bir Fransa, sonsuz bir Fransa, en eski çağlardan beri hesaplanmış, öngörölmüş ve hatta varolmuş, yabancıları kabul etmeyen, kabuğuna çekilmiş bir Fransa olarak ortaya konuyor. Fransızlar ise herkesten farklı, kendi kendilerine uygun, içine kapanık bir ulus olarak. Fransa hem bir vatan hem millettir. Değişmeyen, hiçbir zaman bozulmayan, bozulmaması gereken, bozulamayan bir topluluktur.³⁰

Daha öncede değinildiği gibi Fransız İhtilali milliyetçi düşünce ve akımların ortaya çıkışında önemli rol oynamıştır. Bu nedenle Fransa bir insan hakları, demokrasi ve özgürlükler ülkesi, laik, cumhuriyetçi bir ulus devlet olduğu kadar milliyetçi bir ulustur denilebilir. Fransızların dillerine olan bağlılıkları, diğer uluslardan üstün olduklarını düşünmeleri ve yabancıları kabullenmemeleri, eğitim sistemlerinde milli ülkü ve milli tarihin yer alması, Fransa'nın doğal ve tarihi toprakları olduğu fikri kuvvetli Fransız milliyetçiliğinin delileri olarak görülebilir. "Fransızlar kazandıklarından daha çok savaşı kaybetmeler de kaybedilen savaşlardan sonra bile milliyetçilik duyguları artmıştı.³¹

2.4. FRANSIZ SÖMÜRGEÇİLİĞİ VE SÖMÜRGELERİ

Tarihi çok eskilere dayanan sömürgecilik Yeni Çağda XV . yüzyılda yeniden başlar, en yoğun yaşandığı yüzyıl ise XIX. yüzyıl olur. Bu yüzyılda Avrupa'nın egemen devletleri kurdukları sömürgelerle Asya ve Afrika'nın büyük bölümünü el geçirir. Bu bölümde Fransa'nın Cezayir ve Çinhindi sömürgelerinden kısaca bahsedilecektir.

"XIX. yüzyılda sömürgeleştirme yarışına katılan Fransa'nın akla ilk gelen sömürgesi Cezayir'dir. Fransa 1830'da itibaren Cezayir'e kesin olarak yerleşmiş, bu ülkenin çevresi ile yakından ilgilenererek bir Kuzey Afrika politikası oluşturma

---

³⁰ M. Şehmus Güzel, **Fransa'da Aşırı Sağ ve Irkçılık**, İstanbul: Belge, 1996, s.151.

³¹ Öymen, a.g.e., s.60.

yoluma gitmiştir. Fransa'nın Cezayir'deki hakimiyeti güçlendiği ölçüde Tunus'taki nüfuzunda artmıştır.³² 1834 yılında Cezayir'i işgal eden Fransa ile bu işgale direnen Cezayir halkı arasında zorlu bir mücadele başlar. Fransa'dan Cezayir'e gönderilen çok sayıda Fransız Cezayir'de kolonlar oluşturur. Buna karşılık çok sayıda Cezayirli genç ise eğitim amacıyla Fransa'ya gönderilir. Cezayir halkının el konulan yada değerinin çok altında satın alınan topraklarına kolonlar yerleştirilir ve kolonlar Cezayir'de ayrıcalıklı bir sınıfın üyeleri haline gelir. Kolonlar yerli halkın topraklarından büyük rantlar elde ederken yerli halk ise en temel haklardan bile yoksun, fakir çoğunluğu oluşturur. Fransa'da eğitim gören ve özgürlükçü düşüncelerden etkilenen Cezayirli gençler ülkelerine döner ve kolonlarla aynı haklara sahip olmayı amaçlar. Fransız parlamentosunda bu konuda başlatılan girişim kolonların parlamentodaki temsilcileri tarafından engellenir. Cezayirli gençlerin liderliğini üstlenen Ferhad Abbas'ın kurduğu parti 1947 seçimlerinde kolonlara karşı başarı sağlayamaz ve Ahmet bin Bella'nın kurduğu devrim komitesi Fransız ve kamu hedefli saldırılar düzenler. Bu ayaklanmayı bastırmak için Fransa'dan gönderilen askeri birlikler kolonların ordularıyla beraber sivil halka da zarar verir ve durum Fransa'da kamuoyunun tepkisi ile karşılaşır. 1958 yılında Fransa cumhurbaşkanı olan De Gaulle 1959 yılında Cezayirli'lere içeriği bağımsızlık yada Fransa ile beraberliğe devam olan iki seçenek sunar. 1962 yılında yapılan referandumla Cezayir halkı bağımsızlıktan yana oy kullanır ve kolonlar Cezayir'i terk eder. 1838 yılında Fransa yerel yöneticilerin Hıristiyan misyonerle kötü davranmasını gerekçe göstererek İspanya ile birlikte Çinhindi'ne askeri bir çıkartma düzenler; daha sonra bölgenin önemli kasabalarını ele geçirir. II. Dünya savaşıyla birlikte Japonya'nın Vietnam'ı ele geçirmesi Fransa'nın Çinhindi'ndeki nüfuzunu etkisiz kılar. Japonların Vietnam'dan savaşı kaybederek çıkmaları ile birlikte kurulan bağımsız cumhuriyeti Fransa başlarda tanımasa da 1954 yılında kabul eder ve çekilir.

Fransa az gelişmiş ülkeleri eğitime misyonunu ve geri kalmış medeniyetleri evrensel uygarlık seviyesine çıkarma amacını sömürgecilik faaliyetlerine sözde neden olarak gösterse de sömürgelerinden askeri ve ekonomik çıkarlar elde eder.

---

³² Abdurrahman Çaycı, **Guma İsyamı Öncesinde Fransa'nın Trablusgrb Vilayeti**, Ankara: TTK Basımevi, 1982. Belleten, c. XLVI, s. 182'den ayrı basım, s.324.

"Hiç kimse masum amaçlarla sömürgeleştirilmez, sömürgeleştirilen hiç kimsede bunun bedelini ödemekten kurtulmaz."³³

Fransa sömürgelerinden ihtiyacı olduğu her koşulda insan gücü veya ekonomik anlamda yararlanmıştır. Örneğin Fransa I. Dünya savaşında Kuzey Afrikada'ki sömürgelerinde yaşayan insanlardan asker gücü olarak yararlanmıştır. Ekonomik açıdan ise Çinhindi'nde ki tarım ürünlerini ve doğal madenleri gerekli yatırımları yaparak ve bölgenin toprak sahipleriyle anlaşarak kullanan Fransa yerel halka kendi ülkesinin kaynaklarını kullanma imkanı vermemiştir. Halkı zor koşullarda az paralarla çalışmak zorunda bırakmıştır.

"Sömürgeleştirme Fransız uygarlığının temsil ettiği evrensel değerler adına diğer kültürlerin bu uygarlık içinde asimile edilmesinin ilk aşamasıdır. Sömürgeleştirilmiş ülkeler için modernleşme artık Fransız ulus devletinin modelini sunduğu batılı değerlerin kabulünden geçmektedir."³⁴

2.5. FRANSA'YA GÖÇ SÜRECİ VE GÖÇMENLERİN DURUMU

Karmaşık bir dönüşüm olan göç sadece bu güne ait bir olay değildir ancak geçmişle kıyasladığında günümüzde daha çok yaşanmaktadır ve kontrol edilmesi daha zordur. Günümüzde göçün temelini oluşturan en önemli etkenlerden biri ekonomik yetersizliktir. Daha iyi yaşam koşullarına sahip olmak isteyen insanlar gelişmiş ülkelere legal yada illegal yollarla yerleşmektedirler. Göçmenlerin varlığı göç alan ülkelerin siyasi yönetimlerini ve vatandaşlarını rahatsız eder ve göçmenler çoğu zaman mevcut yada yeni oluşan krizlerin sorumlusu olarak görülür. Güney Avrupalıların Kuzey Avrupa'nın daha endüstrileşmiş bölgelerine göçü sadece bir göçken, Türk, Asyalı, Hintli ve Kuzey Afrikalıların göçü bir göç ve ırk boyutu taşır."³⁵ Bu nedenle göç olgusunda da bir Doğu - Batı ayrımı görmek mümkündür.

II. Dünya Savaşından sonra ortaya çıkan işgücü ihtiyacı sanayileşme sürecini tamamlamış farklı ülkeler tarafından farklı yollarla karşılandı. Fransa devleti

³³ Aime Cesaire, **Sömürgecilik Üzerine Söylev: Fransız Irkçılığının Fikri Temelleri**, çev. Güneş Ayas, İstanbul: Doğu Kütüphanesi, 2005, s.74.

³⁴ Kastoryano, a.g.e., s.72-73

³⁵ Bryan S.Turner, **Statü**, çev. Kemal İnal, Ankara: Ütopya Yayınları, 2002, s.79.

işverenlerin talebi doğrultusunda işgücü açığını kapatmak için yabancı işçileri sözleşmeli olarak ülkeye kabul etti; bu misafir yabancı işçiler sözleşmeleri bittiğinde ülkelerine geri dönmedi ve Fransa'da kendi iş yerlerini kurdu. Gelişen teknoloji işgücüne olan ihtiyacı azalttı ve işçilere yabancı gözüyle bakılmaya başlandı. "Bu gün gelen göçmenler siyasi sınıf ve kamuoyu tarafından kaçak, illegal yada kağıtsız olarak nitelendirilmektedir. Giderek göçmenle özdeşleştirilen sığınmacılar içinde aynı şey söz konusudur."³⁶

Göçmenlerin Fransız vatandaşlığı elde etmeleri evlilik yada Fransa'da belirli bir süre yaşamları koşuluna bağlıdır. Bunun yanı sıra Fransızca bilmeleri, ahlaki açıdan düzgün olmaları ve Fransız kültürü hakkında bilgi sahibi olmaları gerekir. Yabancı anne babadan doğan çocuklar için ise Fransa'da doğmak yeterli değildir, iradi girişim gerektirir. Bunun yanı sıra elde edilen vatandaşlık hakkı istenildiği takdirde gerekçe gösterilmeden geri alınabilir.

Fransız entegrasyon politikası dışlamaya karşı mücadeleyi esas alır ancak azınlıklara karşıdır ve özünde bir asimilasyon içerir. 1991 yılında Dışlamaya Karşı Mücadeleden ve Entegrasyondan Sorumlu Bakanlık kurulur.

Fransa'da göçmenlerin varlığından rahatsız duyulur. Varlığında en çok rahatsızlık duyulan grup ise Müslümanlardır. Göçmenin milliyeti ne olursa olsun hepsi Kuzey Afrikalı yada Mağribi olarak görülür. Fransa'ya yerleşmiş Cezayirli ile ilişkilerde geçmiş sömürge ilişkisinin etkileri vardır ve Cezayirli gençlerin söylemlerinde de geçmişe yapılan göndermeler yer alır. Sağcı partiler göçmen karşıtı tavırlarıyla oylarını atturmaya çalışır. Siyasi söylemlerde göçmenlerin Fransa'ya gelişi istilaya benzetilir. Göçmenler işlenen suçların ve işsizliğin en büyük nedenidir, geçimlerini hırsızlık, uyuşturucu gibi illegal yollarla sağladıkları için ülkelerine geri gönderilmelidir.

Fransa'ya yasadışı göçü engellemek için alınan önlemlerden biri yasaların sertleştirilmesi oldu. "İlticayla gelenleri havalananlarında 20 gün tutuklama yetkisi 1992'de kabul edilen bir yasayla yürürlüğe girdi. 1993'te çıkartılan bir başka yasa ilticacıların tutuklanmasını ve geri gönderilmelerini kolaylaştırdı. Aynı yıl

---

³⁶ Kastoryano, a.g.e., s.27-28.

mültecileri güvenilir ülkeye gönderme uygulamalarına başlandı. AB üyesi olmayan ülkelerden gelenlerin emeklilik ödentileri ve çocuk yardımları ödenmiyor. İlegal mültecilerin sağlık bakımları da yasaklandı".³⁷ Yasaların sertleşmesinin yanı sıra vatandaşlık hakları ve yaşam koşulları olumsuz etkileyecek girişimlerde bulunuldu. "1990'ların başlarında Fransız hükümet politikası yabancıların çocuklarına vatandaşlık hakkı verilmesini, yabancıların ailelerinin ülkeye göç etmesini, yabancıların sığınma hakkı talebinde bulunmasını ve Cezayirlilerin Fransa vizesi almasını daha zor hale getirecek biçimde değişti. Kaçak göçmenler sınır dışı edildi ve göçle ilgili polis kuvvetleri ve diğer hükümet yetkililerinin gücü artırıldı."³⁸

2.6. GÖÇ SÜRECİNDE ÖTEKİLİK

Ulaşım kolaylıkları, Batı ekonomisinin gelişmişliği, Batılı olmayan toplumların ekonomik yetersizlikleri gibi nedenlerde XXI. yüzyılda göç daha cazip, daha kolay, daha fazla ve daha hızlıdır. 70'li yıllarda göçe sıcak bakan Avrupa ülkeleri 80'lerin sonunda işsizlik oranındaki artış ve göçmenlerin Batılı topluma ayak uyduramaması nedeniyle bakış açısını değiştirir. Geçmişte kitlesel olan göçler günümüzde bireyseldir, kontrol edilmesi zordur ve siyasal bir sorundur. "Avrupa'nın herhangi bir ülkesine yerleşen göçmen topluluğu aşağı yukarı aynı yapısal konuma sahip oluyor. Bir taraftan yerleştiği toplumla ilişkilerini geliştirirken diğer taraftan kendi topluluğuyla bağlarını koruyor. Kalıcı olmaya karar verenlerin küçük bir bölümü buldukları ülkenin kültürünü paylaştıkları için hemen topluma uyum sağlıyorlar. Fakat ilticacıların önemli bir çoğunluğu farklı sınıfsal veya politik konumları olmasına rağmen kültürel ve etnik nedenler yüzünden yaşadıkları toplumla sorunlar yaşıyorlar."³⁹

Göçmenler göç ettikleri ülkelerde birden çok sorunla karşı karşıya kalır. Bazı göçmenler yerleştiği ülkede ırkçı nedenlere iş bulamaz ve suç oranının yüksek olduğu yoksul semtlerde yaşamak zorunda kalır. Bu yoksulluk bir sonraki nesile de aktarılır ve kalıcı hale gelir. Göçmenlerin yerleştikleri ülkede yaşadığı bir diğer

³⁷ Mehmet Tas, **Avrupa'da Irkçılık: Göçmenler ve Aşırı Solo Partiler**, yay. haz. Suavi Aydın, Ankara: İmge Kitabevi, 1999, s.29.

³⁸ Huntington, a.g.e., s.297.

³⁹ Taş, a.g.e., s.28.

sorunda dil sorunudur. İlk gelen göçmen toplulukları göç ettiği ülkenin dilini öğrenmede güçlük yaşar. Bir sonraki nesiller ise göç edilen ülkenin anadilini kendi anadilinden daha iyi konuşur.

Göçmenlerin yaşadığı bir diğer sorun ise kültür sorunudur. Göç alan ülkelerde bir kültür çatışması yaşanır. Yerleşik kültür kendi kültürünü azınlık kültüründen, azınlık kültürü ise kendi kültürünü yerleşik kültürden üstün görür. Kültürlerin böylesine çatıştığı bir ortamda ise göçmenlerin göç ettiği toplumla bütünleşmesi neredeyse imkansız hale gelir. Bunun yanı sıra göçmenler buldukların ülkenin yasalarına da uyum sağlayamaz.

Daha öncede değinildiği gibi göçmenler göç ettikleri ülkelerde ırkçı söylemlerin hedefi olurlar. Bu ırkçı söylemler siyasal yönetimlerce de desteklenir. "Aşırı sağ partiler göçü ve entegrasyonu hızlandıran globalizm karşısında milliyetçiliği yeniden ve aşırı bir biçimde kamuoyuna yaymayı başardılar. Üçüncü dünya ülkelerinden gelenleri beğenmeme, örf ve adetleriyle alay etme gibi ırkçılığın ilk basamağı olan önyargılar yükselme gösterdi. Bazı ırkçı ulusal gazeteler yabancılar hakkında aşağılayıcı hikayeler ve röportajlar yayınladı. Yabancılar, işgalciler, serseriler, esrar kaçakçıları, sokaklardaki teröristler, garip alışkanlıklar, Müslüman fundamentalistler, sosyal refah devleti sömürücüleri, çalışma alışkanlığı olmayanlar gibi sıfatlarla tanıtıldılar. Yabancılar arasında çok az sayıda insanın yarattığı bu kriminal olaylardan etnik azınlıkların tümü sorumlu tutuldu.⁴⁰

2.7. YERLEŞİKLER VE ÖTEKİLER

Bir Fransız için öteki, kendi gettosunda yaşayan göçmendir, Müslüman'dır ve etnik bir gruptur. Bu nitelermeler Fransız ile ötekinin farkını ortaya koyar. 1980'lerin başından beri çok kültürlü olan Fransa'da ötekinin dışlanması söz konudur. Müslüman olan öteki laik Fransız ile çelişir. Müslüman cemaatlerin göç ettikleri ülkenin kültürüyle bütünleşmede başarısız olacağı endişesi Avrupa toplumlarında egemendir. Fransız halkı eski sömürgelerinden gelen göçmenlere karşı daha tahammülsüzdür onları kabul etmede daha da zorlanır ötekini kendine düşman olarak

---

⁴⁰ Taş, a.g.e., s.18-22.

görür. "Göçmenler otomatik olarak yada kaçınılmaz olarak etnik azınlık haline gelmezler. Bu bir süreçten sonra gelir: bu süreçte toplumdaki egemen gruplar yeni gelenlere belli karakteristikler atfeder ve bunları özgül ekonomik, sosyal ve siyasal rol taksimatını haklı göstermek için kullanırlar."⁴¹

Fransa da banliyöler rahatsızlığın kaynağıdır. Banliyölerde süreklilik vardır, eskilerin yerini yeniler alır. Farklı milliyetlere sahip ötekiler belirli banliyölerde toplanarak kendi kişisel ağlarını örür. Banliyölerin varlığı hem dışlanmanın kanıtı hem de Fransız entegrasyon modelinin başarısızlığının göstergesidir. "Büyük kentlerin bir bölümü yabancı sayısının az olduğu ve yabancı işgal tehdidinin bulunmadığı semtlerdir. Burada ırkçılar bölge insanının diğer insanlarla ilişki kurmalarını engelliyor, öte yandan az sayıdaki mültecinin okul, konut ve iş bulmada baskı altında tutulması için mücadele ediyor."⁴²

Yoksul olan öteki sosyal konumu nedeniyle tehdit unsuru oluşturacak durumda olmamasına rağmen yerleşik tarafından gerek ekonomik, gerek sosyal, gerekse kültürel açıdan bir tehdit unsuru olarak algılanır. Yabancıların Avrupa'ya gelmeleri ile işsizlik sorunu ortaya çıkar. Öteki genellikle ağır sanayide ve fiziksel güç gerektiren ağır işlerde çalışsa da iş yada sosyal güvencesi olmayan yerleşik ötekinin çalışma koşullarını bilmediği için, ötekinin işini elinden aldığını ve devlet hazinesine külfet olduğunu düşünür. "Çoğunlukla Avrupa ülkelerinin en geri kalmış bölgelerinde yaşayan yabancıların çeşitli nedenlerden dolayı sosyal güvenlik kuruluşlarını fazla kullanmaları yabancılardan nefretin ve ırkçılığı tahrik etmenin zeminini hazırlıyor. Yarınından güven duymayan ortalama Avrupalı çalışıp da vergi ödemeyen, birden fazla kuruluştan yardım alan yabancılar hakkında yayımlanan haberleri okuyunca sesini yükseltiyor veya aşırı sağa sempati duyuyor."⁴³

Öteki yerleşiklerin üst sınıfın dahil olmak ister, ona özenir onu taklit eder ancak yerleşik tarafından sürekli reddedilir. Yerleşiklerin mevcut tutumlarından dolayı öteki kendini işe yaramaz, cahil ve aciz hisseder, öğrenme kabiliyetinin olmadığına kendini inandırır. Yerleşik ötekine hem ilgi duyar hem de ondan korkar. Korsu

---

⁴¹ Lawrence M. Friedman, **Yatay Toplum**, yay. haz. Mürsit Balabanlılar, çev. Ahmet Fethi. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür, 2002, s.98.

⁴² Taş, a.g.e., s.70.

⁴³ Taş, a.g.e., s.66.

ilgisine ağır basan yerleşik öteki hakkındaki önyargılarını pekiştirir. Yerleşğin ötekine karşı beslediği düşmanlık vardığı en uç noktada zaman zaman ötekinin ölümüne neden olabilecek şiddet eylemleriyle sonuçlanır. Yada yerleşik ırkçı sağ partilere oy verir ve düşmanlık bu partilerin söylemleri yada politikaları aracılığıyla toplumun geneline yayılır.

3. YAZILI BASINDA 2005 PARİS OLAYLARININ HABER ANALİZLERİ

Çalışmanın bu bölümünde Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde 1 Ekim – 30 Kasım 2005 tarihleri arasında yayınlanan ve Fransa'da yaşanan göçmen kaynaklı şiddet eylemlerini konu edinen haberler incelenecektir. İncelemenin sonunda elde edilen bulgular tablolar halinde sunulacak, genel bir değerlendirmeye tabi tutulacak ve konu ile ilgili çözüm önerileri sunulacaktır.

3.1. AMAÇ

II. Dünya Savaşından sonra gelişen ekonominin doğurduğu işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla devletin Fransa'ya kabul ettiği sözleşmeli işçilerin geri dönmemesi, işçilerinin ailelerinde Fransa'ya yerleşmesi, turistik amaçla gelip ülkelerine geri dönmeyenler, eski sömürgelerden gelenler Fransa'da yerleşik bir göçmen nüfusunun oluşmasına neden olmuştur. Günümüzde ise ekonomik yetersizlikler, savaşlar ve siyasi nedenlerle bir çok insan Fransa'ya legal yada illegal yollarla göç etmeye devam etmektedir. Bu insanlar göçmen, mülteci yasa sığınmacı olarak nitelendirilmektedir. Fransa haricinde daha birçok Avrupa ülkesi göç almaya devam etmektedir.

Fransa'da genellikle yoksul banliyö semtlerinde yaşayan göçmenler, işsizlik kaynaklı ekonomik sorunlar, dışlanma benzeri sosyal sorunlar ve entegrasyon konusundaki eksiklikler gibi bir çok sorun yaşamaktadır.

Fransa 2005 yılının Ekim ayının sonlarında banliyölerde yaşayan genç nüfus göçmen kaynaklı şiddet eylemleri ile karşı karşıya kalmıştır. Eylemlerin görünen nedeni polisin kimlik kontrolünden kaçıp trafoya sığınan üç göçmen gençten ikisinin ölmesi, birinin de yaralanmasıdır. Siyasi aktörlerin yaklaşımıyla daha da büyüyen olaylar, diğer banliyölere de sıçramıştır. İlk olarak araba kundaklamaları ile başlayan eylemler, kamu binalarının kundaklanmasına kadar varmış ve bir Fransız vatandaşının dövülerek hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Olayların sonunda Fransa hem ekonomik açıdan zarar görmüş hem de sosyal düzen ve huzur bozulmuştur. Fransa ile eş zamanlı olarak göçmen nüfusun yoğun olarak bulunduğu

Belçika ve Almanya 'da da benzer eylemler yaşanmıştır. Fransa'da yaşanan bu olaylar uluslar arası basında geniş yer bulmuş ulusal basında bu konuya sayfalarında yer vermiştir. Çalışmada ulusal basının konuya nasıl yaklaştığı, hangi noktaları ön plana çıkardığı, hangi haber aktörlerine yer verdiği, olayı yada olaya karışan yabancıyı hangi sıfatlarla nitelediğinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

3.2. ARAŞTIRMA OBJESİ VE YÖNTEMİ

Araştırma objesi olarak Türkiye'de ulusal çapta günlük yayınlanan liberal eğilimli Hürriyet, Sabah ve muhafazakar eğilimli Zaman gazeteleri seçilmiştir.

22 Nisan 1985'te Dinç Bilgin'in sahibi olduğu Sabah Yayıncılık A.Ş. tarafından yayınlanmaya başlayan Sabah gazetesi 2002 yılında Ciner Grubu tarafından satın alınmıştır. "Türkiye'nin en iyi gazetesi" sloganıyla yayın hayatına devam eden ve 22. yılı içinde bulunan gazete Merkez Dağıtımçılık tarafından dağıtılmaktadır. 2 Nisan 2007 tarihinden itibaren Sabah gazetesi dahil olmak üzere tüm Ciner Grubu kuruluşlarına TMSF tarafından el konulmuştur.

1 Mayıs 1948 tarihinde Sedat Simavi tarafından kurulan Hürriyet gazetesi 1953'te Sedat Simavi'nin ölümüyle oğulları Haldun ve Erol Simavi tarafından devralınmıştır. 1971'de Haldun Simavi'nin kendi ofset grubunu oluşturarak ayrılmasından sonra Erol Simavi'nin yönetimine geçen gazete 1973'te ofset baskı sistemine geçmiş, özellikle yayınladığı renkli fotoğraflarla yayınlandığı dönemde fark yaratmıştır. 1994 yılında Doğan Grubu tarafından satın alınan gazete yayın hayatı boyunca 3 logo 10 yayın yönetmeni değiştirmiştir. 1997 yılından itibaren internet üzerinden de yayın yapan gazete farklı görüşlere sahip yazarları bünyesinde barındırmaktadır.

Feza Yayın Gurubuna ait olan Zaman gazetesi 1986 yılında Fehmi Kuru yönetiminde yayın hayatına başlamıştır. Türkiye'nin çok satan gazetelerinden biri olan gazete Türkiye'de ilk internet sitesine sahip olan gazetedir. Görsellik alanında bir çok kez SND tasarım ödülünü alan gazete Fetullah Gülen'e olan yakınlığı ile bilinmektedir.

Bu üç gazetenin araştırma objesi olarak seçilmesinde günlük olarak ulusal çapta yayınlanmaları, farklı yayın gruplarına ait olmaları, tirajları, Türkiye'nin önde gelen, takip edilen ve gündemi belirleyen gazeteleri olmaları etkili olmuştur. Çalışmada 1 Ekim - 30 Kasım 2005 tarihleri arasında konuyla ilgili toplam 38 haber incelenmiştir. Haberlerden 11 tanesi Sabah, 13 tanesi Hürriyet ve 14 tanesi Zaman gazetesinde yayınlanmıştır. Olayın Ekim ayında başlaması Kasım ayının ortalarında son bulması nedeniyle bu tarih aralığı seçilmiştir. İnceleme kapsamına gazete yazı türü olarak sadece haberler alınmıştır. Gazete yazı türlerinden sadece haberlerin analiz kapsamına alınmasının nedeni gazetelerin yayın politikaları doğrultusunda konuya yaklaşımlarının ortaya konulması isteğidir. Spesifik bir olayın aranması nedeniyle sadece olayın geçtiği haberler incelemeye konu olmuş, haberlerin seçilmesinde niteleyici herhangi bir kelime yada kelimeler belirleyici olmamıştır. Her üç gazetede yer alan inceleme konusu haberler Füsun Alver'in Basında Yabancı Tasarımı ve Yabancı Düşmanlığı isimli kitabında yer alan niceliksel ve niteliksel veri kodlama çizelgesinde yer alan konuya uygun yada konuya uyarlanmış değişkenler seçilerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucu elde edilen değerler daha kolay anlaşılabilmesi amacıyla tablolar halinde sunulmuştur. "Lazarsfeld ve Berelson ve daha sonra tekrar Berelson içerik çözümlemesini nesnel, düzenli ve nicesel olarak belirten bir araştırma tekniği olarak tanımlamaktadırlar.İçerik çözümlemesinin nesnel niteliği kategoriler sayesinde gerçekleşir ve aynı zamanda kategoriler bütün içerik çözümlemesi araştırmalarının ana merkezidir. İçerik çözümlemesinin bilimsel yöntem olarak başarılı olup olmaması da kategorilere bağlıdır. İçerik çözümlemesi sosyal bilimlerde sosyal haberleşmeyi araştırmaya yarayan klasik bir yöntem olarak bilinmektedir. Amacı ise görünen haberleşme süreçlerinin analizi sayesinde habercilerin niyetleri, içeriklerin dinleyici – okuyucu kitlesi üzerine etkileri ve haberlerin içeriğinden diğer toplumsal değişkenler arasındaki ilişkiler hakkında netice elde etmektir"⁴⁴

---

⁴⁴ Orhan Gökçe, "İçerik Çözümlemesinin Sosyal Bilimlerdeki Yeri ve Önemi" **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 1-2 Kasım 1990, s. 87-99.

3.3. ELDE EDİLEN BULGULAR

Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde incelenen haberler niceliksel ve niteliksel olarak analiz edilmiştir.

3.3.1. HABERLERİN NİCELİKSEL ANALİZİ

Haberlerin Yayınlandığı Aylar	Gazeteler					
	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran %
Ekim	2	18.1	---	---	---	---
Kasım	9	81.8	13	100	14	100
Toplam	11	100	13	100	14	100

Tablo 1: Haberlerin Yayınlandığı Aylar

1 Ekim - 30 Kasım 2005 tarihleri arasında incelenen üç gazetede sadece Sabah gazetesinin olayı Ekim ayından itibaren okuyucularına duyurduğu görülmektedir. Bu nedenle incelenen gazeteler arasında haberi okuyucularına ilk duyuran gazete Sabah gazetesi olmuştur. Tahminimce olayın bu kadar büyüyeceği tahmin etmeyen diğer iki gazete ancak kundaklama olayları başlayınca olayı sayfalarına taşımışlardır. Sabah gazeteside olayı iç sayfadan duyurmuştur. Buna rağmen konuyla ilgili en fazla haber Zaman gazetesinde yayınlamıştır. Zaman gazetesini Hürriyet gazetesi takip etmektedir. Sabah gazetesi ise olayla ilgili en az haber yayınlayan gazete olmuştur. Bu veriler gün bazındaki değerlendirmedir. Sayfa bazında bakıldığında bu sayılar değişiklik gösterecektir.

Haberlerin Yer Aldığı Sayfa	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
1. Sayfa	4	36.3	7	53.8	5	26.31
İç Sayfalar	7	63.6	6	46.1	15	73,68
Toplam	11	100	13	100	19	100

Tablo 2: Haberlerin Yer Aldığı Sayfa

Olayla ilgili haberlerin yer aldığı sayfalar incelendiğinde en çok Hürriyet gazetesinin olayı birinci sayfadan verdiği görülmektedir. Birinci sayfada haberin başı iç sayfalarda da devamını yayınlamaktadır. Olayın şiddetlendiği günlerde gazeteler gelişmeleri birinci sayfadan vermişlerdir. Her üç gazetede de aynı uygulama vardır. Hürriyet gazetesini Zaman gazetesi takip etmektedir.

Haberin Sayfa İçindeki Yeri	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Sağ Üst Köşede	5	33.3	---	---	4	21.05
Sağ Alt Köşede	---	---	1	4.7	1	5.26
Sağ Ortada	---	---	1	4.7	2	10.52
Orta Üstte	---	---	1	4.7	2	10.52
Orta Altta	2	13.3	3	14.2	3	15.78
Tam Ortada	2	13.3	1	4.7	1	5.26
Sol Üst Köşede	2	13.3	7	33.3	3	15.78
Sol Alt Köşede	2	13.3	2	9.5	3	15.78
Sol Ortada	2	13.3	3	14.2	---	---
Tüm Sayfayı Kaplıyor	---	---	2	9.5	---	---
Toplam	15	100	21	100	19	100

Tablo 3: Haberın Sayfa İçindeki Yeri

Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde Paris'te yaşanan şiddet olaylarıyla ilgili haberlerin sayfa içindeki yeri incelendiğinde Sabah gazetesinde haberlerin en fazla oranda sağ üst köşede, orta altta, tam ortada, sol üst köşede, sol alt köşede ve sol ortada yer aldığı görülmüştür. Hürriyet gazetesinde ise en fazla oranda sağ alt köşede, sağ ortada, orta üstte, orta altta, tam ortada, sol üst köşede, sol ortada yer aldığı görülmüştür. Zaman gazetesinde ise haberlerin sağ üst köşede, sağ alt köşede, sağ ortada, orta üstte, orta altta, tam ortada, sol üst köşede ve sol alt köşede yer aldığı görülmüştür. Hürriyet gazetesinde diğer iki gazeteden farklı olarak iki adet haber tüm sayfayı kaplamaktadır. Ancak bu haberlerin altında reklamlar yer almaktadır.

Haberlerin Kapladığı Alan	Sabah	Hürriyet	Zaman
Ekim	64.78	---	---
Kasım	514.59	350.76	452.98
Toplam	579.59	350.76	452.98

Tablo 4: Haberin Kapladığı Ortalama Alan

Konuyla ilgili haberlin kapladığı ortalama alan ölçüldüğünde haberlerin en fazla alanı haber sayısının diğer gazetelere oranla azlığına rağmen Sabah gazetesinde kapladığı görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında Sabah gazetesi sayfalarında bu konuya daha geniş yer ayırmıştır denilebilir.

Haber Üreten Organizasyon	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Kendi Üretimi	3	27.2	8	61.5	9	64.26
Haber Ajanslarının Üretimi	---	---	1	7.6	3	21.42
Karma Üretim	---	---	---	---	---	---
Belirlenememiştir	8	72.72	4	30.7	2	14.28
Toplam	11	100	13	100	14	100

Tablo 5: Haberin Üretildiği Organizasyon

Sabah gazetesinde konu ile ilgili haberleri büyük çoğunluğunu üreten organizasyon belirlenememiştir. Diğer haberler ise gazetenin Paris'te bulunan muhabirleri aracılığıyla ürettiği haberlerdir. Hürriyet gazetesi haberlerinin büyük çoğunluğunu Paris'te bulunan muhabirleri aracılığıyla üretmiştir. Bunun yanı sıra bir adet haberi Doğan Haber Ajansından almıştır. 4 adet haberi ise üreten organizasyon belli değildir. Zaman gazetesinde de yer alan haberlerin büyük çoğunluğu Hürriyet gazetesinde olduğu gibi gazetenin Paris'te bulunan muhabirleri tarafından üretilmiştir. Bunun yanı sıra Zaman gazetesi Cihan Haber Ajansı ve Anadolu Ajansı'ndan da haberler almıştır. 2 adet haberi üreten organizasyon bu gazetede de belirlenememiştir.

Haberin Yapılış Nedeni	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Yabancı'nın Uyguladığı Şiddet	7	63.6	7	53.8	9	64.28
Yabancıya Uygulanan Şiddet	---	---	---	---	---	---
Açıklama	---	---	---	---	3	21.42
Eylem	1	9	---	---	---	---
Belirlenememiştir	---	---	---	---	---	---
Diğer	3	27.2	6	46.1	2	14.28
Toplam	11	100	13	100	14	100

Tablo 6: Haberin Yapılış Nedeni

Konuyla ilgili haberlerin yapılış nedeni " yabancı'nın uyguladığı şiddet", "yabancıya uygulanan şiddet", "açıklama", "eylem", "belirlenememiştir" ve "diğer" değişkenlerine göre incelenmiştir. Her üç gazetede de haberlerin yapılışının öncelikli nedeni yabancı'nın uyguladığı şiddettir. Göçmen kaynaklı kundaklama eylemleri haberlerin ana konusunun oluşturmaktadır. Gazeteler hangi gün,Fransa'nın hangi şehrinde kaç araba yakıldı, kaç bina kundaklandı, eylemler hangi şehirlere yada hangi diğer Avrupa ülkelerine sıçradı, olayların Fransa için maliyeti gibi konuları haberlerinde işlemişlerdir. Ancak haberlerin içinde göçmenlerin Fransa'daki yaşam koşullarına, konuyla ilgili haber aktörlerinin açıklamalarına, geçmişten alıntı ve hatırlatmalara, göçmenlerle söyleşilere yer verilmektedir. Bu nedenle aslında haberler karma bir nitelik taşımaktadır. Bu nedenle gazetelerin bu değişkenden dahilindeki tavırları birbirine yakındır.

Olayın Güncelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Olay Dün Meydana Gelmiştir	1	9	---	---	2	14.28
Olay Önceki Gün Yada Birkaç Gün Önce Meydana Gelmiştir	4	36.36	6	46.1	---	---
Olay Güncel Değildir	1	9	---	---	5	35.71
Yukarıdakilerden Birkaçı Bir Aradadır	5	45.45	7	53.8	7	50
Belirlenememiştir	---	---	---	---	---	---
Toplam	11	100	13	100	14	100

Tablo 7: Olayın Güncelliği

Gazetelerde konuyla ilgili haberlerin güncelliğinin ortaya konulması için haberler "olay dün meydana gelmiştir", "olay önceki gün yada birkaç gün önce meydana gelmiştir" "olay güncel değildir", "yukarıdakilerden birkaçı bir aradadır", "belirlenememiştir" değişkenlerine göre incelenmiştir. Olayların güncelliği incelendiğinde karmaşık bir nitelik taşıdığı gözlenmiştir. Olaylar başlangıcı açısından güncel değildir. Ancak olaylar hemen her gece kendini yenilediğinden olaylarda süreklilik söz konusudur. Bunun yanı sıra haberlerde mutlaka olayın başlangıcı hatırlatılmaktadır. Bir tek Sabah gazetesi tetikleyici olayın ertesi günü haberi sayfasına taşımıştır. Bu nedenle olayların güncelliği aslında bir belirsizlikte söz konusudur. Bu nedenle yukarıdakilerden bir kaç değişkeni incelemenin doğruluğu açısından daha iyi sonuç vermektedir.

Haberde Ana Başlığın Özellikleri	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Yalnızca Bir Ana Başlığa Sahip	5	33.33	19	90.4	18	94.73
Bir Ana Başlık Ve Üst Başlığa Sahip	---	---	---	---	---	---
Bir Ana Başlık Ve Alt Başlığa Sahip	10	66.66	2	9.5	1	5.26
Bir Ana Başlık, Üst Başlık Ve Alt Başlığa Sahip	---	---	---	---	---	--
Toplam	15	100	21	100	19	100

Tablo 8: Haberde Ana Başlığın Özellikleri

Konuyla ilgili haberlerde ana başlığın özellikleri "yalnızca bir ana başlığa sahip", "bir ana başlık ve üst başlığa sahip", "bir ana başlık ve alt başlığa sahip", " bir ana başlık, üst başlık ve alt başlığa sahip" değişkenlerine göre incelenmiştir. Konuyla ilgili incelenen haberlerde ana başlığın yapısı da değerlendirilmiştir. Buna göre Sabah gazetesinde haberler çoğunlukla bir ana başlık ve alt başlıkla beraber verilmektedir. Bunun yanı sıra sadece bir ana başlığa sahip haberlerde vardır. Hürriyet gazetesinde ise haberlerin büyük çoğunlukla yalnızca bir ana başlığa sahip olduğu görülmüştür. Ancak çok daha az sayıda bir ana başlık ve alt başlığa sahip haberlerde vardır. Zaman gazetesinde Hürriyet gazetesi ile benzer özellikler göstermektedir. Zaman gazetesinde de haberler büyük oranda bir ana başlığa sahiptir. Daha az oranda bir ana başlık ve alt başlıkla beraber verilen haberlerde vardır.

Haberde Ana Başlığın Metinle İlişkisi	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Ana Başlık Metnin İçeriğiyle Uyumlu	11	73.3	14	66.6	16	84.21
Ana Başlık Metnin İçeriğiyle Bir Ölçüde Uyumlu	4	26.6	7	33.3	3	15.78
Ana Başlık Metnin İçeriğiyle Uyumsuz	---	---	---	---	---	---
Toplam	15	100			19	100

Tablo 9: Haberde Ana Başlığın Metinle İlişkisi

Haberde ana başlığın metinle ilişkisi "ana başlık metnin içeriğiyle uyumlu", "ana başlık metnin içeriğiyle bir ölçüde uyumlu", "ana başlık metnin içeriğiyle uyumsuz" değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre her üç gazetede de ana başlığın büyük oranda metinle uyumlu olduğu görülmüştür. Ancak ana başlığın metnin içeriğiyle bir ölçüde uyumlu olduğu haberlerde vardır. Üç gazetenin de bu değişkende gösterdiği özellikler birbirine benzese de Zaman gazetesinin ana başlık ve metin uyumu diğerlerine oranda biraz daha fazladır.

Haberde Ana Başlığın İçeriksel Özellikleri	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Nesnel	9	60	12	57.1	9	47.36
Nesnel Değil	6	40	9	42.8	10	52.63
Toplam	15	100	21	100	19	100

Tablo 10: Haberde Ana Başlığın İçeriksel Özellikleri

Konuyla ilgili haberlerde ana başlığın özellikleri "nesnel" ve "nesnel değil" değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre Sabah ve Hürriyet gazetelerinde ana başlığın büyük oranda nesnel; buna karşılık Zaman gazetesinde ana başlığın büyük oranda nesnel olmadığı, görülmüştür. Buna karşılık Zaman gazetesinde nesnel ana başlıklar; Hürriyet ve Sabah gazetelerinde de nesnel olmayan ana başlıklarda vardır.

Haber Ana Başlığının Olayla İlişkisi	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Olaydan Negatif Söz Ediliyor	10	66.6	8	38	15	78.94
Olaydan Pozitif Söz Ediliyor	---	---	---	---	---	---
Olaydan Tarafsızca Söz Ediliyor	2	13.3	---	---	4	21.05
Olayla İlgili Değil	3	20	13	61.9	---	---
Toplam	15	100	21	100	19	100

Tablo 11: Haber Ana Başlığının Olayla İlişkisi

Haberlerde ana başlığın olayla ilişkisi "olaydan negatif söz ediliyor", "olaydan pozitif söz ediliyor", "olaydan tarafsızca söz ediliyor", "olayla ilgili değil" değişkenlerine göre incelenmiştir. Her üç gazetede birbirine yakın oranda ana başlıklarda olaylardan negatif olarak söz edilmektedir.. Her üç gazetede de olaylardan pozitif olarak söz eden ana başlığa rastlanmamıştır; zaten haberlerin içeriği bakımından rastlanması da pek mümkün değildir. Buna karşılık Sabah ve

Zaman gazetelerinde olaydan tarafsızca bahseden ana başlıklar yer alırken Hürriyet gazetesinde yer almamaktadır. Sabah ve Hürriyet gazetelerinde olayla ilgili olmayan ana başlıklar da yer alırken, Zaman gazetesinde yer almamaktadır.

Haberde Resim Kullanımı	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Resimli	10	93.3	10	76.9	10	71.42
Resimsiz	1	6.6	3	23	4	28.57
Toplam	11	100	13	100	14	100

Tablo 12: Haberde Resim Kullanımı

Her üç gazetede de olayla ilgili resimli metin oranı, resimsiz metin oranından daha fazladır. Resimsiz metin oranı Zaman gazetesinde diğer gazetelere oranla daha fazladır. İncelenen metinlerde farklı resim türleri kullanılmadığı görülmüştür.

Resim Türü	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Fotoğraf	30	100	46	100	20	100

Tablo 13: Haberde Kullanılan Resim Türü

Her üç gazetede kullanılan resim türü fotoğraftır. Kullanılan fotoğraf sayısı açısından Hürriyet gazetesi diğer iki gazetenin önünde yer almaktadır.

Resmin Sayfa İçindeki Yeri	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Sağ Üst Köşede	5	16.6	4	8.5	3	15
Sağ Alt Köşede	---	---	5	10.5	3	15
Sağ Ortada	5	16.6	5	10.6	---	---
Orta Üstte	5	16.6	5	10.6	--	---
Orta Altta	6	20	3	6.3	5	25
Tam Ortada	2	6.6	4	8.5	3	15
Sol Üst Köşede	2	6.6	7	14.8	2	10
Sol Alt Köşede	2	6.6	4	8.5	1	5
Sol Ortada	3	10	9	19.1	3	15
Tüm Sayfayı Kaplıyor	---	---	---	---	---	---
Toplam	30	100	46	100	20	100

Tablo 14: Resmin Sayfa İçindeki Yeri

Elde edilen verilere göre Sabah gazetesinde konuyla ilgili fotoğraflar en fazla oranda sırasıyla sayfanın orta altında, sağ üst köşesinde, sağ ortasında, orta üstte ve sol ortada yer almaktadır. Sayfanın tam ortasında, sol üst köşesinde ve sol alt köşesinde daha az oranda fotoğrafa yer verilmiştir. Tüm sayfayı kaplayan ve sayfanın sağ alt köşesinde yer alan fotoğrafa rastlanmamıştır. Hürriyet gazetesinde ise fotoğraflar en fazla oranda sırasıyla sayfanın sol ortasında, sol üst köşesinde, orta üstte, sağ ortada ve sağ alt köşesinde yer almaktadır. Sağ üst köşede, tam ortada ve orta altta daha az oranda fotoğrafa yer verilmiştir. Tüm sayfayı kaplayan fotoğraf yoktur. Zaman gazetesinde ise fotoğraflar en fazla oranda sayfanın orta altında, sağ üst köşesinde, sağ alt köşesinde, sayfanın tam ortasında ve sol ortasında yer almaktadır. Sol üst köşede ve sol alt köşede daha az oranda fotoğrafa rastlanmıştır. Sayfanın sağ ortasında, orta üstünde yer alan ve tüm sayfayı kaplayan fotoğraf yoktur.

Resmin Üretildiği Haber Organizasyonu	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Kendi Üretimi	---	---	4	8.6	1	5.2
Haber Ajanslarının Üretimi	---	---	---	---	7	36.8
Belirlenememiştir	30	100	42	91.3	11	57.8
Toplam	30	100	46	100	19	100

Tablo 15: Resmin Üretildiği Haber Organizasyonu

Sabah gazetesinde yer alan fotoğrafların tümünü üreten organizasyon belli değildir. Gazete bu konuda bilgi vermemiştir. Hürriyet gazetesinde yer alan fotoğrafların büyük çoğunluğunu üreten organizasyon belli değildir. Fotoğrafların %8.6'sı gazetenin kendi üretimidir. Zaman gazetesinde yer alan fotoğrafların büyük çoğunluğunu üreten organizasyon belli değildir. Fotoğrafların %36.8'i AP ve AFP haber ajanslarının üretimidir. fotoğrafların %5.2'si gazetenin kendi üretimidir.

Resim Sayısı	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
1	7	50	7	38.8	11	73.3
2	3	21.4	5	27.7	4	26.6
3 Veya Daha Fazla	4	28.5	6	33.3	---	---
Toplam	14	100	18	100	15	100

Tablo 16: Haberlerin Yanında Yer Alan Resimler

Sabah gazetesinde bir metnin yanında en fazla oranda tek fotoğraf yer almaktadır. Bunu üç ve ya daha fotoğraf ve 2 fotoğraf izlemektedir. Hürriyet gazetesinde bir metnin yanında en fazla oranda tek fotoğraf yer almaktadır. Bunu üç veya daha fazla fotoğraf ve iki fotoğraf takip etmektedir. Zaman gazetesinde en fazla oranda tek fotoğraf yer almaktadır. Bunu iki fotoğraf izlemektedir. Zaman gazetesi bir haber metninin yanında ikiden fazla fotoğraf kullanmamıştır.

Fotoğrafın Rengi	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Siyah/Beyaz	1	3.3	---	---	14	70
Renkli	29	96.6	46	100	6	30
Toplam	30	100	46	100	20	100

Tablo 17: Fotoğrafın Rengi

Konuyla ilgili metinlerde yer alan fotoğrafların rengi incelendiğinde Sabah gazetesinde yer alan toplam 30 adet fotoğrafın 29 adedinin renkli, geriye kalan bir adedinin ise siyah beyaz olduğu görülmüştür. Hürriyet gazetesinde yer alan 46 adet fotoğrafın tümü renklidir. Zaman gazetesinde yer alan 20 adet fotoğrafın 14 adedi renkli, geriye kalan 6 adedi siyah beyazdır. Zaman gazetesi diğer iki gazeteye oranla daha fazla siyah beyaz fotoğraf kullanmıştır. Zaman gazetesinde çoğunlukla birinci sayfada yer alan fotoğraflar renklidir.

Fotoğrafın İçerik Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Politikacı	5	16.6	10	21.7	7	35
Yabancı	4	13.3	10	21.7	1	5
Güvenlik Güçleri	2	6.6	2	4.3	1	5
Yabancıya Uygulanan Şiddet	4	13.3	---	---	---	---
Yabancınn Uyguladığı Şiddet	9	30	17	36.9	8	40
Diğer	6	20	7	15.2	3	15
Toplam	30	100	46	100	20	100

Tablo 18: Fotoğrafın İçerik Özelliği

Sabah gazetesinde yer alan fotoğrafların içerik özelliği incelendiğinde en fazla oranda yabancınn uyguladığı şiddet görüntülerinin yer aldığı fotoğrafların kullanıldığı görülmüştür. Bunu sırasıyla diğer grubu ve politikacılar izlemiştir. Hürriyet gazetesinde de en fazla oranda yabancınn uyguladığı şiddet görüntülerinin

yer aldığı fotoğraflar kullanılmıştır bunu sırasıyla yabancı ve politikacılar izlemektedir. Zaman gazetesinde de en fazla oranda yabancıların uyguladığı şiddet görüntülerinin yer aldığı fotoğraflar kullanılmıştır. Bunu sırasıyla politikacılar ve diğer grubu izlemektedir. Bu değişken açısından gazeteler benzer özellikler göstermektedir.

	Fotoğrafın İçerik Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Fransız Politikacı	Cumhurbaşkanı	1	20	3	30	---	---
	Başbakan	---	---	2	20	1	14.28
	Bakanlar	2	40	3	30	6	85.71
	Belediye Başkanları	1	20	1	10	---	---
	Parti Lideri	1	20	1	10	---	---
	Toplam	5	100	10	100	7	1000

Tablo 19: Fotoğrafın İçerik Özelliği

Fransız politikacılarla ilgili fotoğraflar "Cumhurbaşkanı", "Başbakan", "Bakanlar", "Belediye Başkanları" ve "Parti Lideri" değişkenlerine göre incelenmiştir. Sabah gazetesinde en fazla oranda bakanların fotoğraflarına yer verilmiştir. Bunu sırasıyla cumhurbaşkanı, belediye başkanları ve parti liderleri izlemektedir. Diğer gazetelerden farklı olarak başbakanın fotoğrafına rastlanmamıştır. Hürriyet gazetesinde ise en fazla oranda cumhurbaşkanı ve bakanlarla ilgili fotoğraflara yer verilmiştir. Bunu başbakan ve belediye başkanları izlemektedir. Zaman gazetesinde ise en fazla oranda bakanlarla ilgili fotoğraflara yer verilmiştir. Bunu başbakan izlemektedir. Diğer gazetelerden farklı olarak cumhurbaşkanı, belediye başkanları ve parti liderlerinin fotoğraflarına rastlanmamıştır. Politikacılarla ilgili en fazla fotoğraf Hürriyet gazetesinde yer almaktadır.

	Fotoğrafın İçerik Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Yabancı	Yabancı'nın Kendisi	3	60	6	60	---	---
	Yabancı'nın Ailesi	---	---	2	20	---	---
	Grup Halinde Yabancı	2	40	2	20	1	100
	Toplam	5	100	10	100	1	100

Tablo 20: Fotoğrafın İçerik Özelliği

Yabancı'nın fotoğrafları "Yabancı'nın Kendisi", "Yabancı'nın Ailesi" ve "Grup Halinde Yabancı" değişkenlerine göre incelenmiştir. Sabah gazetesinde en fazla oranda yabancı'nın kendisi ile ilgili fotoğraflara yer verilmiştir. Bunu grup halinde yabancı izlemektedir. Yabancı'nın ailesi ile ilgili fotoğrafa rastlanmamıştır. Hürriyet gazetesinde en fazla oranda yabancı'nın kendisi ile ilgili fotoğraflara yer verilmiştir. Bunu sırasıyla yabancı'nın ailesi ve grup halinde yabancı izlemektedir. Zaman gazetesinde ise sadece grup halinde yabancı'nın fotoğrafı yer almaktadır. Yabancıyla ilgili en fazla fotoğraf Hürriyet gazetesinde yer almaktadır.

	Fotoğrafın İçerik Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Yabancıya Uygulanan Şiddet	Polis Ve Yabancı Arasındaki Çatışma	2	50	---	---	---	---
	Yabancı'nın Şiddet Eylemine Müdahale	---	---	---	---	---	---
	Tutuklama	2	50	---	---	---	---
	Toplam	4	100	---	---	---	---

Tablo 21: Fotoğrafın İçerik Özelliği

Yabancıya uygulanan şiddet ile ilgili fotoğraflar "Polis Ve Yabancı Arasındaki Çatışma", "Yabancı'nın Şiddet Eylemine Müdahale" ve "Tutuklama" değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre Sabah gazetesinde polis ve yabancı arasındaki çatışma ve tutuklama ile ilgili fotoğraflar eşit oranda yer almaktadır. Diğer iki gazetede bu görüntüleri içeren fotoğraflara rastlanmamıştır.

	Fotoğrafın İçerik Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Yabancı'nın Uyguladığı Şiddet	Yabancı'nın Şiddet Eylemleri	3	33.3	3	17.6	---	---
	Yakılan Araba Görüntüleri	4	44.4	12	70.5	6	75
	Yakılan Bina Görüntüleri	2	22.2	2	11.7	2	25
	Toplam	9	100	17	100	8	100

Tablo 22: Fotoğrafın İçerik Özelliği

Yabancı'nın uyguladığı şiddet ile ilgili fotoğraflar "Yabancı'nın Şiddet Eylemleri", "Yakılan Araba Görüntüleri" ve "Yakılan Bina Görüntüleri" değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre Sabah gazetesinde en fazla oranda yakılan araba görüntülerini içeren fotoğraflar yer almaktadır. Bunu yabancı'nın şiddet eylemleri ve yakılan bina görüntüleri izlemektedir. Hürriyet gazetesinde ise en fazla oranda yakılan araba görüntülerine ilişkin fotoğraflar yer almaktadır. Bunu yabancı'nın şiddet eylemleri ve yakılan bina görüntüleri izlemektedir. Zaman gazetesinde ise en fazla oranda yakılan araba görüntülerine ilişkin fotoğraflar yer almaktadır. Bunu yakılan bina görüntüleri izlemektedir. Diğer iki gazeteden farklı olarak Zaman gazetesinde yabancı'nın şiddet eylemlerini görüntüleyen fotoğrafa rastlanmamıştır. Yabancı'nın uyguladığı şiddet ile ilgili en fazla fotoğraf Hürriyet gazetesinde yayınlanmıştır.

Diğer	Fotoğrafın İçerik Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
	Diğer	6	100	7	100	3	100

Tablo 23: Fotoğrafın İçerik Özelliği

Sabah gazetesinde yabancıyla ilgili diğer fotoğrafların oranı %6, Hürriyet gazetesinde %7 ve Zaman gazetesinde % 3 olarak belirlenmiştir. Hürriyet gazetesi bu değişken açısından da diğer gazetelerin önünde yer almaktadır.

Resmin Metinle İlişkisi	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Resim Metinle Uyumlu	29	96.6	45	97.8	19	95
Resim Metinle Uyumsuz	1	3.3	1	2.1	1	5
Toplam	30	100			20	100

Tablo 24: Resmin Metinle İlişkisi

Fotoğrafların metinle ilişkisi incelendiğinde her üç gazetede yer alan fotoğrafların büyük oranda metinle uyumlu olduğu görülmüştür.

Fotoğrafta Yer Alan Haber Aktörlerinin Sayısı	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Bir	6	24	17	51.5	5	41.66
İki	3	12	8	24.2	1	8.33
Üç Veya Daha Fazla	16	64	8	24.2	6	50
Toplam	25	100	33	100	12	100

Tablo 25: Fotoğrafta Yer Alan Haber Aktörlerinin Sayısı

Fotoğraflarda yer alan haber aktörlerinin sayısı incelendiğinde her üç gazetede de en fazla oranda üç ve daha fazla aktörlü fotoğrafların kullanıldığı görülmüştür. Sabah ve Zaman gazetelerinde en az oranda iki aktörlü fotoğraflar yer almaktadır. Hürriyet gazetesinde ise kullanılan iki ve tek aktörlü fotoğrafların oranı birbirine eşittir.

Fotoğraf Alt Yazısının İçeriği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Nesnel	8	26.6	3	6.2	5	25
Nesnel Değil	---	---	2	4.3	3	15
Alt Yazısız	22	73.3	41	89.1	12	60
Toplam	30	100	46	100	20	100

Tablo 26: Fotoğraf Altyazısının İçeriği

Analiz kapsamında fotoğraf alt yazılarının içerik özellikleri de dahil edilmiştir. Buna göre her üç gazetede de en fazla oranda alt yazısız fotoğrafların kullanıldığı görülmüştür. Sabah gazetesinde kullanılan fotoğraf alt yazılarının diğer iki gazeteye oranla daha nesnel olduğu görülmüştür. Zaman gazetesinde yer alan nesnel olmayan fotoğraf alt yazılarının diğer iki gazeteye oranla daha fazla olduğu görülmüştür. Sabah gazetesinde ise nesnel olmayan fotoğraf alt yazısı yoktur.

3.3.2. HABERLERİN NİTELİKSEL ANALİZİ

Haberlerin Konu İçeriği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Politika	---	---	---	---	---	---
Sosyal Ve Kültürel Olaylar	---	---	---	---	---	---
Şiddet Ve Suç İçerikli Olaylar	9	81.81	7	53.8	7	50
Diğer	2	18.18	6	46.1	7	50
Toplam	11	100	13	100	14	100

Tablo 27: Haberlerin Konu İçeriği

İncelenen gazetelerde yer alan haber metnlerinin içeriği "Politika", "Sosyal Ve Kültürel Olaylar", "Şiddet Ve Suç İçerikli Olaylar" ve "Diğer" değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre her üç gazetede yer alan haber metinleri tamamen politika ve sosyal ve kültürel olaylarla ilgili değildir. Her üç gazetede de haber metinleri en fazla oranda şiddet ve suç içerikli olaylarla ilgilidir. Sabah ve Hürriyet gazetelerinde diğer grubuna ait haberlere daha az oranda yer verilmiştir. Zaman gazetesinde ise şiddet ve suç içerikli olayların ve diğer grubunun oranı birbirine eşittir.

Haberlerin Konu İçeriği		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Politika	Fransa'nın Yabancı Politikası	---	---	---	---	---	---
	Fransa'nın Entegrasyon Politikası	---	---	---	---	---	---
	Toplam	---	---	---	---	---	---

Tablo 28: Haberlerin Konu İçeriği

Politik içerikli metinler "Fransa'nın Yabancı Politikası" ve "Fransa'nın Entegrasyon Politikası" değişkenlerine göre incelenmiştir. Her üç gazetede de incelenen haber metinleri birebir söz konusu değişkenleri içermemektedir. Bu değişkenler haberlerin satır aralarında yer almaktadır. Bu değişkenler açısından gazeteler benzer özellikler göstermektedir.

Haberlerin Konu İçeriği		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Sosyal Ve Kültürel Sorunlar	Kültürel Çatışma	---	---	---	---	---	---
	Yabancı'nın Yaşam Koşulları	---	---	---	---	---	---
	Yabancı'nın Kültürü	---	---	---	---	---	---
	Toplam	---	---	---	---	---	---

Tablo 29: Haberlerin Konu İçeriği

Sosyal ve kültürel sorunları içeren metinler "Kültürel Çatışma", "Yabancınn Yaşam Koşulları" ve "Yabancınn Kültürü" değişkenlerine göre incelenmiştir. Her üç gazetede de incelenen haber metinleri birebir söz konusu değişkenleri içermemektedir. Bu değişkenler haberlerin satır aralarında yer almaktadır. Bu değişkenler açısından gazeteler benzer özellikler göstermektedir.

Haberin Konu İçeriği		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Şiddet Ve Suç İçerikli Olaylar	Yabancınn Uyguladığı Şiddet	11	100	7	100	7	100
	Yabancıya Uygulanan Şiddet	---	---	---	---	---	---
	Yabancıya Polisin Uyguladığı Şiddet	---	---	---	---	---	---
	Toplam	11	100	7	100	7	100

Tablo 30: Haberlerin Konu İçeriği

Şiddet ve suç içerikli olaylara ilişkin haberler "Yabancınn Uyguladığı Şiddet", "Yabancıya Uygulanan Şiddet" ve "Yabancıya Polisin Uyguladığı Şiddet" değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre her üç gazetede de yer alan metinler yabancınn uyguladığı şiddet konusundadır. Yabancıya uygulanan şiddet ve yabancıya polisin uyguladığı şiddet ise haberlerin satır aralarında yer almaktadır.

Haberin Konu İçeriği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Diğer	4	100	6	100	7	100

Tablo 31: Haberlerin Konu İçeriği

Sabah gazetesinde incelenen konuların dışındaki haberlerin sayısı 4, Hürriyet gazetesinde 6 ve Zaman gazetesinde 7 olarak belirlenmiştir. Buna göre diğer grubuna ait haberlere en fazla zaman gazetesinde rastlanmaktadır.

Olayın İçeriği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Pozitif	---	---	1	7.6	---	---
Negatif	4	36.36	8	61.5	12	85.71
Nötr	---	---	---	---	---	---
Yukarıda Yer Alanların Bir Kaçı Bir Arada	7	63.63	4	30.7	2	14.28
Belirlenememiştir	---	---	---	---	---	---
Toplam	11	100	13	100	14	100

Tablo 32: Olayın İçeriği

Haberlere konu olan olayların içeriği "Pozitif", "Negatif", "Nötr", "Yukarıda Yer Alanların Bir Kaçı Bir Arada" ve "Belirlenememiştir" değişkenlerine göre incelenmiştir. Sabah ve Zaman gazetelerinde pozitif içerikli habere rastlanmazken Hürriyet gazetesinde bir adet pozitif içerikli haber yer almaktadır. En fazla negatif içerikli haber Zaman gazetesinde yer alırken Sabah gazetesinde yer alan karma içerikli haberler diğer iki gazeteye oranla daha fazladır.

Haber Aktörleri	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Cumhurbaşkanı	2	5.5	9	16.3	2	3.2
Hükümet Temsilcileri	10	27.7	9	16.3	16	25.8
Siyasi Parti Aktörleri	2	5.5	4	7.2	4	6.4
Ab Kurumlarının Aktörleri	---	---	---	---	1	1.6
Ab Üyesi Ülkelerin Aktörleri	4	11.11	2	3.6	---	---
Uluslararası Örgütlerin Aktörleri	---	---	---	---	---	---
Ekonomik Kuruluşların Aktörleri	---	---	---	---	1	1.6
Sivil Toplum Örgütlerinin Aktörleri	6	16.66	7	12.7	4	6.4
Polis	3	8.33	3	5.4	9	14.5
Aşırı Sağcı Aktörler	3	8.33	3	5.4	1.	1.6
Yabancı	6	16.66	6	10.9	16	25.8
Diğer	---	---	12	21.8	8	12.9
Toplam	36	100	55	100	62	100

Tablo 33: Haber Aktörleri

Analiz kapsamına haber aktörlerinin gazetelerde temsil edilme oranları da dahil edilmiştir. Toplam 36 haber aktörünün temsil edildiği Sabah gazetesinde en fazla hükümet temsilcileri temsil edilmiş, bunu sırasıyla sivil toplum örgütlerinin aktörleri, yabancı, AB üyesi ülkelerin siyasi aktörleri, polis, aşırı sağcı aktörler, cumhurbaşkanı ve siyasi parti aktörleri izlemiştir. Toplam 55 haber aktörünün temsil edildiği Hürriyet gazetesinde en fazla oranda diğer grubuna ait haber aktörleri temsil edilmiştir. Bunu sırasıyla cumhurbaşkanı, hükümet temsilcileri, sivil toplum örgütlerinin aktörleri, yabancı, siyasi parti aktörleri, polis, aşırı sağcı aktörler ve Ab

üyesi ülkelerin siyasi aktörleri izlemiştir. En fazla aktör Zaman gazetesinde temsil edilmiştir. Toplam 62 haber aktörünün temsil edildiği Zaman gazetesinde en fazla oranda yabancı ve hükümet temsilcileri temsil edilmiştir. Bunu polis, diğer gruba, siyasi parti aktörleri, cumhurbaşkanı, aşırı sağcı aktörler, AB kurumlarının aktörleri ve ekonomik kuruluşların aktörleri izlemiştir.

Haber Aktörü	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Cumhurbaşkanı	2	5.4	9	16.3	2	3.2

Tablo 34: Haber Aktörü

Fransa cumhurbaşkanının olaylarla ilgili haberlerde temsil edilme oranı Sabah gazetesinde %5.4, Hürriyet gazetesinde %16.3 ve Zaman gazetesinde %3.2'dir. Fransa cumhurbaşkanı en fazla oranda Hürriyet gazetesinde temsil edilmiştir. Cumhurbaşkanı yapıcı söylemleri ve çözüm odaklı tavırları ile dikkat çekmektedir.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Hükümet Temsilcileri	Başbakan	3	30	4	44.4	4	25
	Dışişleri Bakanı	1	10	---	---	---	---
	İçişleri Bakanı	4	40	5	55.5	9	56.2
	Diğer Bakanlar	---	---	---	---	3	18.75
	Belediye Başkanı	2	20	---	---	---	---
	Toplam	10	100	9	100	16	100

Tablo 35: Haber Aktörü

Her üç gazetede de en fazla oranda Fransa başbakanı ve iç işleri bakanı temsil edilmiştir. İç işleri bakanının olayları önlemek amacıyla aldığı sert tedbirler ve yabancıyı nitelerken kullandığı negatif benzetmeler daha fazla temsil edilmesine ve olayları körüklemekle itham edilmesine yol açmıştır. Sabah gazetesinde diğer iki

gazeteden farklı olarak dış işleri bakanı, Zaman gazetesinde de diğer iki gazeteden farklı olarak diğer bakanlar temsil edilmiştir.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Siyasi Parti Temsilcileri	Muhalefetteki Sosyalist Yeşil	1	50	2	50	3	75
	İktidardaki UMP	1	50	---	---	---	---
	Komünist Parti	---	---	1	25	1	25
	Fransa İçin Hareket Partisi			1	25		
	Toplam	2	100	4	100	4	100

Tablo 36: Haber Aktörü

Sabah gazetesinde Muhalefetteki Sosyalist Yeşil ve İktidardaki UMP partileri eşit oranda temsil edilmiştir. Hürriyet gazetesinde en fazla oranda Muhalefetteki Sosyalist Yeşiller Partisi temsil edilirken bunu Komünist Parti ve Fransa İçin Hareket Partisi izlemiştir. Zaman gazetesinde en fazla oranda Muhalefetteki Sosyalist Yeşil temsil edilirken bunu Komünist Parti izlemiştir.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Ab Birliği Kurumları Aktörleri	AB Parlamentosunun Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	AB Konseyinin Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	AB Komisyonu Temsilcileri	---	---	---	---	1	1.6
	Toplam	---	---	---	---	1	1.6

Tablo 37: Haber Aktörü

AB kurumlarının aktörleri sadece zaman gazetesinde temsil edilmiştir. Temsil edilen aktör Avrupa Komisyonu Başkanı Jose Manuel Durao Baines'tur.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
AB'li Diğer Ülkelerin Aktörleri	Belçika Polisi	1	25	---	---	---	---
	Belçika Saint Gilles Belediye Başkanı	1	25	---	---	---	---
	Brüksel Emniyetinden Komiser Albert Roesen	1	25	---	---	---	---
	Berlin Polisi	1	25	---	---	---	---
	Almanya Brandenburg Eyaleti İç İşleri Bakanı Jörg Schönbohm	---	---	1	50	---	---
	Alman Kabinesinde İç İşleri Bakanı Olmaya Hazırlanan Wolfgang Schaeule	---	---	1	50	---	---
		4	100	2	100	---	---

Tablo 38: Haber Aktörü

Zaman gazetesinde AB'li Diğer Ülkelerin Aktörleri temsil edilmezken Sabah gazetesinde Belçikalı ve Alman haber aktörleri temsil edilmiştir. Hürriyet gazetesinde ise sadece alman haber aktörleri temsil edilmiştir. Aktörlerin temsil nedeni söz konusu ülkelerde de benzer olayların yaşanması ihtimali ve bu küçük çapta da olsa yaşanmasıdır.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Uluslar Arası Örgütlerin Aktörleri	BM Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	NATO Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Uluslar Arası İnsan Hakları Örgütü Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Avrupa Konseyi Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Uluslar Arası Af Örgütü Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Diğer Uluslar Arası Örgütler Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Toplam	---	---	---	---	---	---

Tablo 39: Haber Aktörleri

Her üç gazetede de Uluslar Arası Örgütlerin Aktörleri temsil edilmemiştir.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Ekonomi Kuruluşları Aktörleri	Sanayi Kuruluşları Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	İşveren Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	İşçi Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Diğer Kuruluşların Temsilcileri	---	---	---	---	1	1.6
	Toplam	---	---	---	---	1	1.6

Tablo 40: Haber Aktörleri

Sabah ve Hürriyet gazetelerinde Ekonomi Kuruluşları Aktörleri yer almazken zaman gazetesinde Diğer Kuruluşların Temsilcileri kategorisinde Fransız sigorta şirketi MAAF yer almaktadır.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
Sivil Toplum Örgütlerinin Aktörleri	Fransız Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcileri	2	33.33	1	14.2	2	50
	Yabancı Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcileri	2	33.33	2	28.8,5	---	---
	Fransız Dini Kuruluşlarının Temsilcileri	---	---	1	14.2	---	---
	Yabancı Dini Kuruluşlarının Temsilcileri	2	33.33	3	42.8	2	50
	Bilimsel Kuruluşların Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Kültür Sanat Kuruluşlarının Temsilcileri	---	---	---	---	---	---
	Diğer	---	---	---	---	---	---
	Toplam	6	100	7	100	4	100

Tablo 41: Haber Aktörleri

Sabah gazetesinde Fransız Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcileri ve Yabancı Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcileri eşit oranda temsil edilmiştir. Hürriyet gazetesinde en fazla oranda Yabancı Dini Kuruluşlarının Temsilcileri temsil edilirken bunu Yabancı Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcileri, Fransız Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcileri ve Fransız Dini Kuruluşlarının Temsilcileri izlemiştir. Zaman gazetesinde ise Fransız Sivil Toplum Örgütlerinin Temsilcileri ve Yabancı Dini Kuruluşlarının Temsilcileri eşit oranda temsil edilmiştir.

Haber Aktörü	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Polis	3	8.33	3	5.4	9	14.5

Tablo 42: Haber Aktörü

Sabah gazetesinde polislerin temsil edilme oranı %8.33, Hürriyet gazetesinde %5.4 ve Zaman gazetesinde %14.5'tir. Polisler en fazla oranda Zaman gazetesinde temsil edilmiştir. Polislerin temsili yabancıların neden olduğu şiddet içerikli olaylar, bu olaylar sonucunda meydana gelen maddi zararlar hakkındaki açıklamalar ve şiddet eylemlerine yapılan müdahalelerdir.

Haber Aktörleri	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Aşırı Sağı Parti Üyeleri	3	8.33	3	5.4	1	1.6

Tablo 43: Haber Aktörü

Sabah gazetesinde aşırı sağcı aktörlerin temsil edilme oranı %8.33, Hürriyet gazetesinde %5.4 ve Zaman gazetesinde %1.6 dır. Aşırı sağcı aktörler en fazla oranda Sabah gazetesinde en az oranda ise Zaman gazetesinde temsile edilmiştir.

Haber Aktörleri		Sabah		Hürriyet		Zaman	
		Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Yabancı	Göçmen Gençler	4	66.66	4	66.6	14	87.5
	Göçmen Gençlerin Aileleri	2	33.33	2	33.3	2	12.5
	Toplam	6	100	6	100	16	100

Tablo 44: Haber Aktörü

Her üç gazetede de yabancıların toplam temsile dilme sayısı altıdır. Yabancı her üç gazetede de göçmendir. Göçmenler içinde en fazla oranda göçmen gençler temsile edilmiştir. Bunu göçmen gençlerin aileler izlemiştir.

Haber Aktörleri	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Diğer	---	---	12	8	8	12.9

Tablo 45: Haber Aktörü

Sabah gazetesinde yukarıda yer alan haber aktörlerinin dışında diğer haber aktörlerine rastlanmamıştır. Diğer haber aktörlerinin temsil oranı Hürriyet gazetesinde %8, Zaman gazetesinde ise %12.9'dur. Diğer haber aktörleri en fazla oranda Zaman gazetesinde temsile edilmiştir.

Fransız- Avrupalı Haber Aktörünün Vurgulanan Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Adı	11	32.35	10	35.7	8	29.62
Milliyeti	7	20.58	7	25	3	11.1
Dini	---	---	---	---	---	---
Statüsü- Mesleği	16	47.05	11	39.2	16	59.25
Toplam	34	100	28	100	27	100

Tablo 46: Aktörün Vurgulanan Özelliği

Fransız – Avrupalı haber aktörlerinin en sık vurgulanan özellikleri incelendiğinde her üç gazetede de statüsü ve mesleğinin vurgulandığı görülmüştür. Bunu haber aktörünün adı ve milliyeti izlemiştir. Her üç gazetede de Fransız – Avrupalı haber aktörünün dininin vurgulanmadığı görülmüştür.

Fransız – Avrupalı Haber Aktörünün Statüsü- Mesleği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Cumhurbaşkanı	1	6.25	1	6.6	1	4.76
Başbakan	1	6.25	1	6.6	1	4.46
Bakan	2	12.5	4	26.6	3	14.28
Parlamentar	3	18.75	6	40	6	28.57
Bürokrat	---	---	2	13.3	---	---
Sanayici	---	---	---	---	---	---
İşveren	---	---	---	---	---	---
Polis	6	37.5	1	6.6	5	23.80
Belediye Başkanı	3	18.75	---	---	---	---
Belirlenmemiştir	---	---	---	---	5	23.80
Toplam	16	100	15		21	100

Tablo 47: Haber Aktörünün Statüsü Mesleği

Analiz kapsamına Fransız – Avrupalı haber aktörlerinin statü ve mesleklerinin vurgulanması da dahil edilmiştir. Elde edilen verilere göre Sabah gazetesinde en fazla oranda polisin statüsü vurgulanmıştır. Bunu parlamenterler, bakanlar, başbakan ve cumhurbaşkanı izlemiştir. Hürriyet gazetesinde en fazla oranda parlamenterler temsil edilmiştir. Bunu bakanlar, bürokratlar, cumhurbaşkanı, başbakan ve polis izlemiştir. Zaman gazetesinde en fazla oranda parlamenterler temsil edilmiştir. Bunu polis, başbakan, bakanlar ve cumhurbaşkanı izlemiştir. Zaman ve Sabah gazetelerinde Hürriyet gazetesinden farklı olarak bürokratlar temsil edilmemiştir. Her üç gazetede de sanayici ve işveren statüsünde haber aktörüne rastlanmamıştır.

Yabancınnın Vurgulanan Özelliği	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Adı	5	55.5	5	45.4	12	48
Milliyeti	1	11.11	4	36.3	8	32
Dini	---	---	---	---	---	---
Statüsü-Mesleği	2	22.22	1	9.09	---	---
Yaşı	---	---	---	---	3	12
Diğer	1	11.11	1	9.09	2	8
Toplam	9	100	11	100	25	100

Tablo 48: Yabancınnın Vurgulanan Özelliği

Olayı konu edinen haberlerin analizi kapsamında yabancınnın vurgulanan özellikleri "Adı", "Milliyeti", "Dini", "Statüsü-Mesleği", "Yaşı" ve "Diğer" değişkenlerine göre incelenmiştir. Elde edilen verilere göre her üç gazetede de her üç gazetede de yabancınnın vurgulanan özelliği adıdır. Sabah gazetesinde yabancınnın vurgulanan özelliği olarak adını milliyeti, statüsü – mesleği ve diğer özellikleri izlemektedir. Hürriyet gazetesinde yabancınnın adını milliyeti, statüsü - mesleği ve diğer özellikleri izlemiştir. Zaman gazetesinde ise yabancınnın adını milliyeti, yaşı ve diğer özellikleri izlemiştir. Sabah ve Hürriyet gazetelerinde yabancınnın yaşına değinilmezen Zaman gazetesinde ise statüsü ve mesleğine değinilmemiştir. Hürriyet ve Sabah gazeteleri bu değişken kapsamında benzer özellikler göstermektedir.

Yabancınnın Milliyeti	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Afrika Ülkeleri	5	83.33	2	33.3	6	85.7
Asya Ülkeleri	1	16.66	4	66.6	1	14.28
Güney Amerika Ülkeleri	---	---	---	---	---	---
Doğu Avrupa Ülkeleri	---	---	---	---	---	---
Yahudi	---	---	---	---	---	---
Toplam	6	100	6	100	7	100

Tablo 49: Yabancınnın Milliyeti

Yabancınnn vurgulanan milliyeti "Afrika Ülkeleri", "Asya Ülkeleri", "Güney Amerika Ülkeleri", "Doğu Avrupa Ülkeleri" ve "Yahudi" değişkenlerine göre incelenmiştir. Sabah ve Zaman gazeteleri en fazla oranda Afrikalı göçmenlere atıfta bulunurken, Hürriyet gazetesi en fazla oranda Asyalı göçmenlere atıfta bulunmuştur.

Yabancınnn Dini	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
Budist	---	---	---	---	---	---
Hindu	---	---	---	-----	---	---
Hristiyan	---	---	---	---	---	---
Konfüçyüsçü	---	---	---	---	---	---
Musevi	---	---	---	---	---	---
Müslüman	6	100	6	100	---	---
Diğer	---	---	---	---	---	---
Toplam	6	100	6	100	---	---

Tablo 50: Yabancınnn Dini

İncelen haber metinlerinde yabancınnn vurgulanan özelliği olarak dini "Budist", "Hindu", "Hristiyan", "Konfüçyüsçü", "Musevi", "Müslüman" ve "Diğer" değişkenlerine göre incelenmiştir. Sabah ve Hürriyet gazetelerinde yabancınnn dini 6 kez vurgulanırken Zaman gazetesinde hiç vurgulanmamıştır. Sabah ve Hürriyet gazetelerinde dini vurgulanan yabancı haber aktörleri Müslüman haber aktörleridir.

Alıntı yapılan yabancı basın organları	Sabah		Hürriyet		Zaman	
	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%	Sayı	Oran%
RTL Radyosu	---	---	1	10	---	---
Fransız Medyası	1	8.3	1	10	1	11.1
Basın	---	---	1	10	---	---
TF1	1	8.3	1	10	1	11.1
AFP	---	---	1	10	---	---
Le Parisien	1	8.3	1	10	---	---
BBC	---	---	1	10	---	---
ANA	---	---	1	10	---	---
France 2	1	8.3	1	10	---	---
Le Monde	---	---	---	---	5	55.5
Guardian	1	8.3	---	---	1	11.1
The Independent	---	---	1	10	1	11.1
Times	1	8.3	---	---	---	---
Reuters	1	8.3	---	---	---	---
Focus	1	8.3	---	---	---	---
Telegraph	1	8.3	---	---	---	---
Le Figaro	1	8.3	---	---	---	---
New York Times	1	8.3	---	---	---	---
Newsweek	1	8.3	---	---	---	---
Toplam	12	100	10	100	9	100

Tablo 51: Alıntı Yapılan Yabancı Basın Organları

İncelenen haber metinlerinde Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinin hangi yabancı basın organlarından alıntılar yaptıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu değerlendirmeye göre dış basından en fazla alıntıyı Sabah gazetesi yapmıştır. Sabah gazetesini Hürriyet gazetesi izlemektedir. Dış basından en az alıntı Zaman gazetesinde yer almaktadır. Ancak Zaman gazetesi ise en fazla oranda Fransız Le Monde gazetesinden alıntı yapmıştır.

3.4. ELDE EDİLEN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde yer alan, Fransa'da yaşanan şiddet eylemleri ile ilgili haberlerin incelenmesi sonucunda elde edilen bulgular, analiz öncesinde oluşturulan varsayımların büyük ölçüde doğru olduğunu göstermiştir. Gazeteler farklı yayın politikaları ve siyasi eğilimlerine rağmen bazı konu başlıkları altında benzer özellikler göstermişlerdir.

Birinci varsayım Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde yayınlanan Paris ayaklanması ile ilgili haberlerin yabancıların uyguladığı şiddet konusunu içereceğini öngörmektedir. Adı geçen gazetelerde incelenen haberlerin konunu Paris'in varoşları olarak nitelendirilen banliyölerde yaşayan göçmen gençlerin çeşitli banliyölerde arabaları, işyerlerini, kamu binalarını ateşe vermeleri oluşturmaktadır. Her üç gazetede de hangi gün, nerede, kaç adet arabanın yakıldığı, kaç adet binanın kundaklandığı, olayların Paris'in başka hangi bölgelerine yada diğer hangi Avrupa ülkelerine sıçradığı konusunda bilgiler yer almaktadır. Söz konusu ayaklanmayı başlatan neden biri Türk ikisi Afrikalı üç göçmen gencin polisin kimlik kontrolünden kaçarken saklandıkları trafoda elektrik akımına kapılarak Türk gencin ağır yaralanması iki Afrikalı genci hayatını kaybetmesidir. elde edilen bu bulgu varsayımdaki öngörüyle bağdaşmaktadır.

İkinci varsayım Saba Hürriyet ve Zaman gazetelerinin Paris ayaklanmasına farklı bakış açılarıyla yaklaşacaklarını öngörmektedir. Sabah gazetesi geçmişe gönderme yaparak olayları Fransa'da Mayıs 1968'de yaşanan polis – öğrenci çatışmalarına benzetmiş ve olayı ana başlıklarından birinde "Dışlanmışların 68'i" nitelendirmekte ve Amerikan filmlerindeki polis - çete çatışmalarına benzetilmektedir. Sabah gazetesinde banliyöler ise işsizliğin yüksek olduğu tehlikeli yerler olarak tasarlanmaktadır.

Zaman gazetesinde Fransa İslami Örgütler Birliği'nin Müslüman gençleri yatıştırmak amacıyla yayınladığı fetvayla Kuran'ı Kerim'e göre kamu malına ve özel mülkiyete saldırıların lanetlendiğini ve yasak olduğunu ifade ettiğine yer verilmiş ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın olayları Fransa'nın başörtüsünü yasaklamasına bağdaştırmışsa da bu bağdaştırmanın Fransız yetkililer tarafından reddedildiğine değinilmiş bir takım dini unsurlar ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca diğer gazetelerden

farklı olarak camiye atılan molotof kokteyli başlı başına bir haber olarak gazetede yer almış ve gazete olayların başlangıcını "PARİS BANLİYÖSÜNDE CAMİYE TERAVİH BOMBASI ATILDI" başlığı ile okuyucularına duyurmuştur.

Hürriyet gazetesinde olay göçmen isyanı ve varoş ayaklanması olarak nitelendirilmekte, banliyöler ise Paris'in varoşları tasarlanmaktadır. Gazeteye göre olayları körükleyen Fransa İç İşleri Bakanı Nicolas Sarkozy'nin açıklamalarıdır. Hürriyet gazetesi o günkü haberinde İç İşleri Bakanı Nicolas Sarkozy'nin olumsuz tavırlarının cumhurbaşkanı seçilme ihtimalini zora sokacağını iddia etmişse de Fransız halkı olaylardan iki yıl sonra Nicolas Sarkozy'yi cumhurbaşkanı seçerek onun söylem ve eylemlerini desteklediğini göstermiştir. Gazete ayrıca başbakan Recep Tayip Erdoğan'ın olayların kaynağını Fransa'da baş örtüsünün yasaklanmasıyla bağdaştırmasını ve Fransa başbakanı Dominique Villepen'nin bu görüşe verdiği cevabı sayfalarına taşımıştır.

Sabah gazetesi olayın ilk günlerinde kullandığı "TÜRK GENÇİ TRAFODA YANIP ÖLDÜ" ve "PARİS'TE URFALI ACISI" manşetleri ile milliyetçi bir tema ile olaya yaklaşarak Türklüğü ön plana çıkarmış, ilerleyen günlerde kullandığı "PARİS SOKAK SAVAŞI YAYILIYOR" ve "LE İÇ SAVAŞ" manşetlerinde olayı iç savaşa benzetmiştir.

Hürriyet gazetesi "PARİS İNTİFADASI SARKOZY'Yİ YAKTI" manşeti ile olayı bir intifada hareketi olarak görmektedir. Sözlük anlamı silkinmek, ayağa kalkmak olan intifada kelimesi aynı zamanda Filistinlilerin İsrail işgaline karşı başlattıkları direnişin adıdır. Hürriyet gazetesi Filistin'e gönderme yaparak olayı aynı zamanda göçmenlerin direnişi olarak görmektedir. " ZİDANE'NİN BABASI BİLE OY KULLANAMIYOR" ve "İŞTE URFALI MUHİTTİN" manşetleri ile Hürriyet gazetesinin olayı kişiselleştirdiği görülmektedir. İnceleme sonrası elde edilen bu bulgular öngörülen varsayım ile bağdaşmaktadır.

Üçüncü varsayım Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinin konuyla ilgili yayınladıkları haberlerde yabancıya olumlu yaklaştığını ve yabancıнын eylemlerini haklı çıkaracak noktalara değindiğini öngörmektedir. Her üç gazetede de yaralanan Muhittin Altun ve hayatını kaybeden Afrikalı göçmen gençler Traore ve Benna'nın okullarında başarılı, öğretmenleri tarafından sevilen, spora özellikle futbola

meraklı gençler olduğu ve kriminal hiçbir olaya bu güne kadar bulaşmadıkları ifade edilmiştir. Ayrıca gazeteler Türk göçmenlerin şiddet içeren eylemlere karışmadıklarını hatta bu eylemler nedeniyle mağdur duruma düştüklerini vurgulamaktadır. eylemlerde ayrıca Fransa'da yaşayan hiçbir Avrupalı göçmeninde adı geçmemektedir.

Haberlerde göçmenlerin toplumla kaynaşmadığı, işsiz ve yoksul olduğu, öteki ve ikinci sınıf insan muamelesi gördüğü bilgileri yer almaktadır. Ayrıca Afrikalı göçmenler sömürge geçmişine sahip olduğu Fransa'ya karşı bir hınç beslemektedir. Bu nedenlerle olayların başlangıcı iki Afrikalı göçmenin ölümü olsa da aslında göçmenler eylemleriyle bir anlamda isyanlarını ortaya koymaktadırlar.

Sabah gazetesi olaylara karışan yabancıları isyancı gençler, göçmen genç, göçmen, banliyö gençliği, Afrikalı göçmen gençler, varoşlardaki gençler, gençler, sanal ortamdan çıkan gerillalar ve Neronlar olarak nitelendirmektedir. Bu nitelendirmelerde milliyete, yaşa ve Neron benzetmesiyle geçmişe ve tarihe gönderme yapıldığı göze çarpmaktadır.

Hürriyet gazetesi olaylara karışan yabancıları nitelerken protestocu gençler, Paris gerillaları, varoş gerillaları, gençler, varoşlarda yaşayan göçmenler, eylemciler, Kuzey Afrika kökenli protestocular ifadelerini kullanmaktadır. Sözlük anlamı olarak gerilla küçük, gizli birliklerdir ve bu birliklerin düzenli bir orduya karşı yürüttükleri yıpratma savaşı taktiğidir. Hürriyet gazetesi yabancıyı nitelemek için bu sıfatı ön plana çıkarmaktadır. Ayrıca yaşa, milliyete ve yabancıyı yaşam alanına gönderme yapılmaktadır.

Zaman gazetesi yabancıyı tanımlamak için göçmen, göçmen gençler, protestocu gençler, öfkeli gençler, isyancı gençler, öteki Fransız ifadelerini kullanmaktadır. Diğer gazetelerin aksine Zaman gazetesi yabancıyı milliyete gönderme yapmamış, yabancıyı öteki Fransız olarak nitelese de kökenine değinmemiştir. Zaman gazetesinin yaşa ve göçmen statüsüne vurgu yaptığı görülmektedir. Ayrıca yabancıyı öfkeli ve isyankardır.

İnceleme sonrası elde edilen bu bulgular ilgili varsayımdaki öngörüyle bağdaşmaktadır.

Dördüncü varsayım incelenen üç gazetenin konuyla ilgili yayınladığı haberlerde Fransız politikacılara, Fransız halkına, yabancılara, yabancıların ailelerine, yabancıyı temsil eden kuruluşlara ve sivil toplum örgütlerine eşit oranda kendilerini temsil etme olanağının verileceğini öngörmektir.

Temsil edilen haber aktörleri Sabah gazetesinde polis yetkilileri, banliyönün belediye başkanı Claude Dilain, yaralı Türk gencin annesi Güler Altun, Bosphor Derneği Başkanı Cumhur Güneşli, İç İşleri Bakanı Nicolas Sarkozy, Başbakan Dominique Villepin, Bobigny Cumhuriyet Başsavcısı François Molins, Müslüman liderlerinden Dahlil, muhalefetteki Sosyalis Yeşil Ve Komünist Parti, Belçika polisi, ölen gençlerden Traore'nin erkek kardeşi, HB kod adlı isyancı lideri, ırkçı lider Jean Marie Le Pen, Belçika Saint Gilles belediye başkanı Martine Willes, Brüksel emniyetinden komiser Albert Roosens, Berlin polisi, Fransız ulusal polis kuvvetleri başkanı Michel Gaudin, sivil halklar örgütleri, Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, iktidardaki UMP, Fransa Dış İşleri Bakanı Philippe Douste-Blazy, Fransız sivil toplum örgütünden Alain Segunt, belediye başkanı Gaudron, isyancılardan Saind Deniz (takma adı), Cezayir asıllı Walid, Raina takma adlı göçmen ve Fransa İslam Konseyi yetkilileridir.

Zaman gazetesinde göçmelerden Ahmet K, Türk çocuğu Emre, Cezayir asıllı Münir, Maraşlı Hilmi, Türk göçmen Uğur Demir, Türk Ali, Türk genci Serkan, Türk vatandaşı Sabri Alıcı, ölen gençlerin aileleri, bir Türk vatandaşı, Türk genci Muhittin Altun, Urfalı Hasan Kapucu, Fransa vatandaşlarından Isabelle, Melani, Bazeste, Trannay, Pierre, Fransız Caroline, Fransa cumhurbaşkanı Jacques Chirac, Fransız polisi, iç işleri bakanı Nicolas Sarkozy, Fransız yetkililer, Paris başsavcısı Yves Bot, Paris başkonsolos muavini Senem Güzel, Fransa İslam Konseyi Başkanı Halil Ebubekir, Cezayir asıllı fırsat eşitçiği bakanı Aziz Begag, aşırı sağcı Philippe de Villier, Muhalefetteki Sosyalist Parti, Muhalefetteki Komünist Parti, Fransız savcı François Molins, İnsan Hakları Ligi, Muhalefetteki Sosyalist Partinin önde gelen isimlerinden Dominique Straus Khan, Fransa'nın eski başbakanlarından Laurent Fabius, jandarma genel müdürlüğü, başbakan Dominique De Villepin, Fransa İslam Örgütleri Birliği, Fransız Genelkurmayı, Savunma Bakanlığı, Irkçılıkla Mücadele Ve Halklar Arası Kardeşlik Hareketi, Avrupa Komisyonu Başkanı Jodüse Manuel Durao Barnos'dur

Hürriyet gazetesinde Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, polis, valilik, Fransız aşırı sağcı parti lideri Philippe De Villiers, Fransa İçin Hareket Partisi lideri, Türk vatandaşı Sabri Alıcı, Paris Büyükelçisi Uluç Özülker, Paris Başkonsolosu Muavini Senem Güzel, muhalefetteki Sosyalistler, Komünistler Ve Yeşiller Partileri, Almanya'nın Brandenburg Eyaleti'nin İç İşleri Bakanı Jörg Schönbohm, İç İşleri Bakanı Nicolas Sarkozy, Başpiskoposlar Birliği, Fransa İslam Konseyi Başkanı Cezayir Asıllı Fransa vatandaşı Paris Camii Rektörü Dahlil Boubekir, ölenlerin aileleri, Fransa Başbakanı Dominique Villepin, CHP Grup Başkan Vekili Ali Topuz, ölen Fransız vatandaşı Jean Jacques Le Chenode'in eşi, aşırı sağcı ulusal cephe lideri Jean Marie Le Pen, Fransa İslam Örgütleri Birliği, Cezayirli Sonia İmloul, Elele Derneği Başkanı Gaye Petek, yeni Alman Kabinesinde İç İşleri Bakanı olmaya hazırlanan Wolfgang Schäuble, futbolcu Zidane'nın babası, Letonya Devlet Başkanı Vaira Vike Freiberya, Tayip Erdoğan, Türk genci Muhittin Altun, Fransa Milli Görüş Teşkilatı Genel Sekreteri Dr.Ahmet Bakcan, Fransa Emniyet Genel Müdürü Michel Gaudin, Ahmet Akdamar, (Urfalı Muhittin Altun'un arkadaşı) Fransa milli takımının yabancı kökenli oyuncularını Lilian Thuram, Florent Malouda, Eric Abidal, Muhittin Altun'un abası Hüseyin Altun, eski sosyalist sağlık bakanı Bernard Koucher, Fransa İnsan Hakları Derneği Başkanı Jean Pierre Dubois, Atina Haber Ajansı, Rhone bölgesi Valiliği'dir ve haberlerde temsil edildiği belirlenen bu aktörler varsayımdaki öngörülere bağdaşmaktadır.

Beşinci varsayım Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinin Paris ayaklanması ile ilgili yayınladıkları haberlerin içeriğinde yabancının yaşam koşullarına değinileceğini öngörmektedir.

Daha öncede değinildiği gibi haberlerin ana konusu yabancının şiddet eylemleri olsa da haberlerin satır aralarında yabancının yaşam koşullarına, haber aktörlerinin açıklamalarına, Fransa'nın entegrasyon politikasına, sömürge geçmişine sahip göçmenlerin durumlarına değinilmiştir ve göçmenlerle yapılan söyleşilere yer ver ayrımcılığa maruz kalan yabancı diğer yabancılarla beraber yoksulluğu hakim olduğu banliyölerde yaşamaktadır.

Sabah gazetesi Fransız ulusunun göçmen karşıtı ırkçı lider LePen'e desteğini artırdığı, yabancıların yarattığı sorunlardan ve yabancıyı içinde barındırmaktan hoşnut olmadığını ve yabancıya önyargıyla yaklaştığını vurgulamaktadır.

Hürriyet gazetesi ise yabancıların oy hakkının olmadığını ve siyasal anlamda kendini temsil edemediğini ve temsiz edilmediğini vurgulamaktadır

Zaman gazetesi yabancıların entegrasyona yeteneksizliğinden çok Fransız hükümetinin entegrasyon politikası hatalı olduğunu öne sürmektedir. Gazeteye göre Fransız ulusu yabancıyı özümseyememiştir ve dışlamaktadır. Hatta yabancıya ev vermeyerek onu varoşta yaşamaya mahkum etmekte ve küçük görmektedir. Elde edilen bu bulgular varsayımdaki öngörülerle bağdaşmaktadır.

Altıncı varsayım Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinin dış basından yaptıkları alıntılarını haberlerinde kullandığını öngörmektedir.

Sabah gazetesi 31 Ekim 2005 tarihli haberinde adlarını açıkça belirtmediği Fransız medyasından, 6 Kasım 2005 tarihli haberinde Times ve France 2 televizyonundan, 7 Kasım 2005 tarihli haberinde Newsweek dergisinden, Guardian ve Le Parisien gazetelerinden, 8 Kasım 2005 tarihli haberinde Focus dergisi, Telegraph, Le Figaro ve Newyork Times gazetelerinden, 9 Kasım 2005 tarihli haberinde TF 1 televizyonundan ve 15 Kasım 2005 tarihli haberinde Reuters haber ajansından alıntılar kullanmıştır.

Hürriyet gazetesi 4 Kasım 2005 tarihli haberinde RTL Radyosu'ndan, 6 Kasım 2005 tarihli haberinde adını belirtmediği Fransız medyasından, 7 Kasım 2005 tarihli haberinde açıklamadığı basından, 8 Kasım 2005 tarihli haberinde TF 1 Televizyonu'ndan, AFP ajansından ve The Independent gazetesinden, 9 Kasım 2005 tarihli haberinde Le Parisien gazetesinden, 10 Kasım 2005 tarihli haberinde BBC Televizyonu'ndan, 11 Kasım 2005 tarihli haberinde ANA ajansından ve 15 Kasım 2005 tarihli haberinde ise France 2 Televizyonundan alıntılar kullanmıştır.

Zaman gazetesi ise 1 Kasım 2005 tarihli haberinde Le Monde gazetesinden, TF1 televizyonundan ve adını açıklamadığı Fransız medyasından, 5 Kasım 2005 tarihli haberinde Le Monde Gazetesinden, 8 Kasım 2005 tarihli haberinde TF 1

Televizyonu'ndan, Guardian ve The Independent gazetelerinden, 9 Kasım 2005 tarihli haberinde Le Monde Gazetesinden ve TF1 televizyonundan ve 12 Kasım 2005 tarihli haberinde France 2 Televizyonun'dan alıntılar kullanmıştır.

Örnelemek gerekirse Sabah gazetesinde yer alan bir alıntıda Times gazetesinin olayları Filistin'deki direniş benzettiği görülmüştür. Zaman gazetesinde yer alan bir alıntıda.Le Monde gazetesi yabancıyı toplumun dışına itilen işsiz ve eğitimsiz göçmen çocukları olarak nitelemektedir. Hürriyet gazetesinde RTL Radyosu'ndan yapılan bir alıntıda Fransa için hareket partisi liderinin kontrol edilemeyen göç politikalarındaki yanlışların olayların gerçek nedeni olduğuna ilişkin açıklaması yer almaktadır. Elde edilen bulgular ilgili varsayımdaki öngörüyle bağdaşmaktadır.

Daha öncede değinildiği gibi göç olgusu sadece Fransa'nın değil Fransa gibi daha bir çok Avrupa ülkesinin yaşadığı bir sorundur ve göçün önlenmesinin zor olduğu kabul edilen bir gerçektir.

Fransa'da açısından bakıldığında yaşanan şiddet eylemleri iki göçmen gencin ölümüyle beraber başlasa da temelindeki ve büyümesindeki nedenler görünen nedenlerden daha farklıdır. İncelenen gazetelerde olayların büyümesinin dile getirilen nedenlerinden birinin siyasi aktörlerin ki özellikle Fransa iç işleri bakanı Nicolas Sarkozy'nin açıklama ve tutumları, olayların temelinde yatan nedenlerin ise işsizlik, kentleşme, dışlanma ve eğitim gibi sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlar olduğu görülmüştür.

Gelecekte yaşanabilecek göçmen kaynaklı muhtemel sorunların önlenmesi siyasal yönetimlere, Fransız ulusuna ve göçmenlere bağlıdır. Entegrasyon politikasında yetersizlerin veya entegrasyon politikasının başarısızlığının belki önceden beri farkında olunsa da bu olaylarla beraber toplumun farklı kesimleri tarafından dile getirilmeye başlanmıştır .bu nedenle entegrasyon politikaları hatta vatandaşlık yasaları yeniden gözden geçirilmelidir. Toplumda bütünlüğün sağlanması için kültürel çeşitlilik ön plana çıkarılmalı, göçmenler ve yerleşikler birbirlerinin kültürlerine saygı duymalı diğer kültür hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Yerleşiklerde göçmenin yada yabancıнын kültürü hakkında bilgi sahibi olmaması ve onu tanımak istememesi ve oluşturduğu önyargı yerleşikte bir göçmen fobisinin

oluşturmakta, göçmen fobisinin oluşumu milliyetçilik kavramını güçlendirmekte aşırı sağcı ve ırkçı partilere verilen destek artmakta ve göçmene veya yabancıya karşı ırkçı saldırılara söz konusu olmaktadır. Bu durum göçmenin içinde bulunduğu koşulları daha da zorlaştırmakta, göçmen kendi kabuğuna çekilmekte, toplumla kaynaşamamakta ve kendi savunma mekanizmalarını geliştirmektedir. Bu durumun aşılmasında Fransa cumhurbaşkanı Jacques Chirac'ın öngördüğü gibi diyalog önem kazanmaktadır. Ayrıca taraflar empati yoluyla birbirlerinin his, düşünce, kaygı ve sorunlarını anlamaya çalışmalıdır.

Fransa'da göçmenin yaşadığı koşullara gösterdiği tepki ve isyanını dışa vurumu Fransız yöneticileri zor durumda bırakmış, toplumun huzurunu bozmuş, ekonomik kayıplara neden olmuş ve göçmen karşıtı baz tutumları haklı çıkararak göçmenin tasarımın ve göçmene bakış açısını daha da olumsuzlaştırmıştır. Bu nedenle göçmenler haklarını demokratik yollardan aramayı öğrenmelidir.

SONUÇ

Fransa'nın başkenti Paris'te 2005 yılında meydana gelen, günlerce devam eden ve aynı düzeyde olmasa da Almanya ve Belçika'ya da sığrayan göçmen kaynaklı şiddet olayları göçmen sorununa yeniden işaret etmiş, dış ve ulusal medya gündeminde geniş yer tutmuştur.

Gelişmiş Avrupa ülkelerinde küreselleşmenin etkisiyle hızlanan göç hareketleri ile birlikte yoğun bir göçmen nüfusu yaşamaktadır. Avrupa ülkeleri göçün önüne geçilmesinde yetersiz kaldığı gibi bu göçmenlere sosyal hizmetler götürmekte ve entegrasyonda gecikmiştir. Göçmenler fiziksel özellikleriyle, konuştukları dilleriyle, dinleriyle ve kültürleriyle Avrupalılardan farklıdırlar. Kendi ülkelerindeki bir takım olumsuzluklar nedeniyle yaşamak istedikleri ülkeye yerleşen göçmenler bu farklılıkları nedeniyle yerleşiklere uyum sağlayamayarak kendileriyle benzer özellikler gösteren ve aralarında ortak noktalar bulunan diğer göçmenlerle kaynaşırlar. Bu nedenle de toplum bütünlükten uzaklaşır. Yerleşiklere uyum sağlamakta başarısız olan göçmenler öteki olarak nitelendirilirler. Toplumdan dışlanan ve kendi gettolarında yaşayan göçmenler zaman zaman ırkçı saldırılara da hedef olmaktadır ve her geçen gün işsizlik, yoksulluk ve eğitimsizlik nedeniyle yerleşik hakla aralarındaki uçurumu biraz daha açılmaktadır.

Paris'te 2005 yılında yaşanan göçmen kaynaklı şiddet eylemlerinin nedeni iki Kuzey Afrikalı gencin hayatını kaybetmesiyle ortaya çıkan intikam duygusu olarak basında yer alsa da olayların bu kadar büyümesi ve yayılması yukarıda ki nedenlerle bağlantılıdır.

Fransa yönetimi göçmenlerin neden olduğu sorunu çözmek ve eylemleri sonlandırmak amacıyla öncelikle güvenlik güçlerinden yararlanmaktadır. Olaylara karışan göçmenler göz altına alınmakta daha sonra da yargılanmaktadır. Suçluluğu kesinleşen göçmenlerin sınır dışı edilmeleri düşünüldüğü basında yer almıştır. Bunlara ilaveten gece sokağa çıkma yasağı ve olağanüstü hal ilan edilmiştir. Fransız medyası olaylara karışan göçmenlerin reklamını yapmamak adına olaylarla ilgili haberleri yayınlamama kararı almıştır. Ancak Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde yer alan alıntılarda Fransız medyasının Fransız yetkililerin

açıklamalarına yer verdiği görülmüştür. Medya kendine oto sansür uyguladığı için göçmenler negatif yada pozitif olsun Fransız medyasına erişememektedirler.

Fransa yönetimi göçmen kaynaklı sorunun çözümü için sadece sert tedbirler almakla yetinmemekte ve göçmenlerin yaşam koşullarını iyileştirme adına bir takım adımlar atmaktadır. Eylemlere karşı alınan tedbirler kapsamında banliyölere yatırım yapılması ve göçmenlere iş imkanları yaratılması da yer almaktadır. Dönemin Fransa İç İşleri Bakanı Nicolas Sarkozy'nin yeni projesine göre de göçmen olarak sadece eğitim başvurusunda bulunanlar Fransa'ya kabul edilecektir. Başvuruda bulunan kişilere önce kendi ülkelerinde kurulacak olan Fransız merkezlerinde eğitim verilecektir. Aynı zamanda Nicolas Sarkozy açıklamalarıyla en fazla dikkat çeken Fransız haber aktörü olmuştur. Nicolas Sarkozy'nin şiddet eylemlerine karışan göçmenleri nitelemek için kullandığı serseri, pislik ve ayaktakımı sıfatları nedeniyle eleştirilmiş ve olayları tırmandırmakla itham edilmiştir.

Göçmen sorununu çözecek birincil önlemler sorunu çözmekten çok olayı bastırmaya yöneliktir. Banliyölere yatırım yapılması ve göçmenlere iş imkanları yaratılmasını içeren ikincil önlemler önceden uygulanabilseydi göçmen sorunu bu boyutlara ulaşmayacaktı. Ülkeye yeni geleceklere yönelik olan Nicolas Sarkozy'nin projesi ise eski göçmenleri kapsamamaktadır.

Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri başladığı gibi birdenbire biten Paris olaylarına olaylarına başladığı günden itibaren bitişine kadar geçen yaklaşık iki haftalık zaman dilimi içerisinde zaman zaman ilk sayfalarında zaman zaman iç sayfalarında yer vermişlerdir ve bazı konu başlıklarında birbirleri ile benzer özellikler göstermektedirler. Olayı ilk duyuran gazete Sabah gazetesidir ancak Sabah gazetesinin konuyla ilgili ilk haberinde yanlış enformasyon vermiş bu durumu sonraki haberlerinde düzeltmiştir. Konuyla ilgili en fazla haber Zaman gazetesinde yayınlanmıştır. Gazetelerin konuyla ilgilenmelerinin nedenlerinden biri de olayın başlangıcında bir Türk göçmenin adının geçmesi ve Fransa'da Türk nüfusunun yaşamasıdır. Göçmenlerin net bir tasarımı yapmayan Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri onlara olumlu yaklaşarak göçmenlerle yaptıkları söyleşilere haberlerinde yer vermişleridir. Böylece göçmenler medyaya erişim olanağı bulmaktadırlar. Gazeteler göçmenlerle olduğu kadar Fransız halkıyla da görüşmüş ve olayla ilgili

görüşlerini almışlardır. Gazeteler bu konuda adaletli davrandıkları gibi olayla ilgili Fransız, yabancı bir çok haber aktörüne de söz hakkı tanımışlardır. Zaman gazetesi Fransa'nın eşitlik, kardeşlik ve özgürlük ilkelerinin iflasına dikkat çekmektedir. Sabah ve Hürriyet gazeteleri haberlerinde Fransa'yı Avrupa'nın ve cumhuriyetin kalbi olarak tasarlamaktadırlar. Sabah, Hürriyet ve Zaman gazeteleri aynı zamanda Fransa'nın entegrasyon politikasını da eleştirmektedirler.

Sabah, Hürriyet ve Zaman gazetelerinde yer alan haberlerin içeriğinde göçmenlerin olumsuz koşullarına da yer verilmiştir. Ancak Fransa'da yada başka bir Avrupa ülkesinde yaşayan göçmenlerin kötü yaşam koşullarına ilişkin haberlerin incelenen gazetelerde yer alması Paris olaylarının gündeme gelmesiyle mümkün olmuştur. Aynı şekilde Fransa yönetimi de olumsuz şartlar altında yaşayan göçmenlerin yaşam standartlarının yükseltilmesi ve iş imkanlarının sağlanması için Paris olayları yaşandıktan sonra harekete geçmiştir.

Fransa'nın bu olaylar nedeniyle hem ekonomik kaybı olmuş hem de sosyal huzuru bozulmuştur. Varlığıyla başlı başına biz sorun olan göçmen aynı zamanda eylemleri nedeniyle gece sokağa çıkma yasağına ve olağanüstü hal ilanına neden olmuş ve Fransızlar göçmenlerin yarattığı sorunlardan ve alınan güvenlik önlemlerinden rahatsızlık duymuşlardır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Alver, Füsün, **Basında Yabancı Tasarımı ve Yabancı Düşmanlığı**, İstanbul: Der Yayınları, 2003.
- Amin, Samir, **Avrupa Merkezilik: Bir İdeolojinin Eleştirisi**, İstanbul: Ayrıntı, 1993.
- Ayçiçek, İsmail Metin, **İrkçi Düşünce**, İsmail Metin Ayçiçek, İstanbul: Pencere, 1996.
- Balibar, Etienne - Wallerstein, Immanuel, **İrk, Ulus, Sınıf Belirsiz Kimlikler** Çev. Nazlı Ökten, İstanbul: Metis Yayınları, 1995.
- Barthold, Vasili Viladimiroviç, **Rusya ve Avrupa'da Oryantalizm**, çev. Kaya Bayraktar ve Ayşe Meral. İstanbul: Küre Yayınları, 2004.
- Baudrillard, Jean, **Sessiz Yığınların Gölgesinde: Toplumsalın Sonu**, çev. Oğuz Adanır, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2003.
- Bernasconi, Robert, **İrk Kavramını Kim İcat Etti? Felsefi Düşüncede İrk ve İrkçilik**, haz. Zeynep Direk. İstanbul: Metis Yayınları, 2000.
- Bilgin, Nuri, **İnsan İlişkileri ve Kimlik**, 2. bs. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 2001.
- Cesaire, Aime, **Sömürgecilik Üzerine Söylev: Fransız İrkçiliğinin Fikri Temelleri**, çev. Güneş Ayas, İstanbul: Doğu Kütüphanesi, 2005.
- Chambers, Iain, **Göç, Kültür, Kimlik**, çev. İsmail Türkmen ve Mehmet Beşikçi, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2005.
- Çaycı Abdurrahman, **Guma İsyanı Öncesinde Fransa'nın Trablusgrb Vilayeti**, Ankara: TTK Basımevi, 1982. Belleten, c. XLVI, s. 182'den ayrı basım.
- Delmas, Claude, **Avrupa Uygarlığı Tarihi**, çev. Ender Gürol. İstanbul: Kitapçılık Ticaret, 1967.

- Freire, Paulo, **Ezilenlerin Pedagojisi**, çev. Dilek Hattatoğlu ve Erol Özbek.
Ankara: Ayrıntı Yayınları, 2006.
- Friedman, Lawrence M., **Yatay Toplum**, yay. haz. Mürsit Balabanlılar, çev.
Ahmet Fethi. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür, 2002.
- Gellner, Ernest, **Milliyetçiliğe Bakış**, ed. Aksu Bora; çev. Simten Cosar,
Saltuk Özertürk ve Nalan Soyarik, İstanbul: İletişim, 1998.
- Gökçe, Orhan, "İçerik Çözümlemesinin Sosyal Bilimlerdeki Yeri ve Önemi",
Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1-
2 Kasım 1990, s. 87-99.
- Guenon, Rene, **Doğu ve Batı / Rene Guenon**, çev. Fahrettin Arslan. Ankara:
Hece Yayınları, 2004.
- Güzel, M. Şehmus, **Fransa'da Aşırı Sağ ve İrkçilik**, İstanbul: Belge, 1996.
- Habermas Jürgen, **Öteki Olmak Öteki'yle Yaşamak: Siyaset Kuramı
Yazıları**, çev. İlknur Aka. İstanbul: YKY, 2002.
- Habermas, Jürgen, **Küreselleşme ve Milli Devletlerin Akibeti: (Siyasi
Denemeler)**, çev. Medeni Beyaztas. İstanbul: Bakış Yayınları, 2002.
- Hentsch, Thierry, **Hayali Doğu: Batı'nın Akdenizli Doğu'ya Politik Bakışı**
yay. haz. Sösi Dalanoglu, çev. Aysel Bora. İstanbul: Metis Yayınları,
1996.
- Hobsbawm, Eric J., **1780'den Günümüze Milletler ve Milliyetçilik**, çev.
Osman Akinhay. İstanbul: Ayrıntı, 1993.
- Huntington, Samuel P., **Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin
Yeniden Kurulması**, çev. Mehmet Turhan ve Y.Z. Cem Soydemir.
4.bs. İstanbul: Okuyan Us, 2005.
- Hürriyet Gazetesi, 1 Ekim - 30 Kasım 2005.
- Hürriyet Zaman, 1 Ekim - 30 Kasım 2005.

- Kabani, Rana, **Avrupa'nın Doğu İmajı**, Çev. Serpil Tuncer, İstanbul: Bağlam Yayınları, 1993.
- Kastoryano, Riva, **Kimlik Pazarlığı: Fransa ve Almanya'da Devlet ve Göçmen İlişkisi**
- Kastoryano, Riva., **Kimlik Pazarlığı: Fransa ve Almanya'da Devlet ve Göçmen İlişkisi**, Çev. Ali Berktaş İstanbul: İletişim Yayınları, 2000.
- Keyman, E. Fuat – Sarıbay, A. Yaşar (der.), **Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam**, Ankara: Vadi Yayınları, 1997.
- Keyman, Fuat, Mutman, Mahmut ve Yeneroğlu, Meyda (Der.), **Oryantalizm, Hgemonya ve Kültürel Fark**, İstanbul: İletişim, 1996.
- Lewis, Bernard, **Çatışan Kültürler: Keşifler Çağında Hıristiyanlar, Müslümanlar, Yahudiler**, çev. Nurettin Elhüseyni, 3.bs. İstanbul: Tarih Vakfı, 1999.
- Lewis, Bernard, **Müslümanların Avrupa'yı Keşfi**, çev. İhsan Durdu. İstanbul: Ayışığı, 2000.
- Loomba, Anid, **Kolonyalizm Postkolonyalizm**, çev. Mehmet Küçük. İstanbul: Ayrıntı, 2000.
- Müller, Harald, **Kültürlerin Uzlaşması**, çev. Ali Çimen. İstanbul: Timaş Yayınları, 2001.
- Oran, Baskın, **Az gelişmiş Ülke Milliyetçiliği: Kara Afrika Modeli**, 3.bs. İstanbul: Bilgi Yayınevi, 1997.
- Öymen, Onur, **Ulusal Çıkarlar: Küreselleşme Çağında Ulus-Devleti Korumak**, 2.bs., İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005.
- Özbek, Sinan, **İrkçilik**, İstanbul: Bulut Yayınları, 2003.
- Rıza, Ahmet, **Batının Politik Ahlaksızlığı: Batı'nın Doğu Politikasının Ahlaki İflası**, çev. Ergun Göze. İstanbul: Boğaziçi Yayınları, 2004.
- Sabah Gazetesi, 1 Ekim - 30 Kasım 2005.

- Said, Edward W., **Oryantalizm**, çev. Selahattin Ayaz. 4.bs., İstanbul: Pınar, 1999.
- Said, Edward W., **Şarkiyatçılık: Batı'nın Sark Anlayışları**, İstanbul: Metis Yayınları, 2003.
- Salma Sergio, **Ne ben mi! Irkçımı Mı?** çev. Gökçe İnce. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 2004.
- Schiller, Herbert, **Zihin Yönlendirenler**, çev. Cevdet Cerit. İstanbul: Pınar Yayınları, 1993.
- Simmel, Georg, **Modern Kültürde Çatışma / Der konflikt der kultur**, çev. Tanıl Bora, Nazile Kalaycı ve Elçin Gen. 4.bs. İstanbul: İletişim Yayınları, 2006.
- Smith, Anthony D., **Milli Kimlik**, çev. Bahadır Sina Şener. İstanbul: İletişim Yayınları, 1994.
- Smith, Anthony D., **Ulusların Etnik Kökeni**, çev. Sonay Bayramoğlu ve Hülya Kendir, Ankara: Dost Kitabevi, 2002.
- Tagore, Rabindranath, **Milliyetçilik**, çev. Murat Çiftkaya. İstanbul: Furkan Basın Yayın Organizasyon, 1994.
- Taş, Mehmet, **Avrupa'da Irkçılık: Göçmenler ve Aşırı Solo Partiler**, yay. haz. Suavi Aydın, Ankara: İmge Kitabevi, 1999.
- Topçuoğlu, Abdullah - Aktay, Yasin, **Postmodernizm ve İslam Küreselleşme ve Oryantalizm**, Ankara: Vadi Yayınları, 1996.
- Turner, Bryan S., **Oryantalizm, Kapitalizm ve İslam**, çev. Ahmet Demirhan, 2.bs.. İstanbul: İnsan Yayınları, 1997.
- Turner, Bryan S., **Oryantalizm, Postmodernizm ve Globalizm**, çev. İbrahim Kapaklıkaya, İstanbul: Anka Yayınları, 2003.
- Turner, Bryan S., **Statü**, çev. Kemal İnal, Ankara: Ütopya Yayınları, 2002.

ÖZGEÇMİŞ

Cemile İrem Yavuzcan 1982 yılında Eskişehir'de doğdu. 1993 yılında Mediha Turhan Tansel İlkokulundan, 1996 yılında Mustafa Mihriban Boysan Ortaokulundan, 1999 yılında Erenköy Kız Lisesinden ve 2004 yılında Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde İletişim Bilimleri yüksek lisansına başladı. 2007 mart ayından beri Finansbank ADK Üye İş Yeri Sistem Tanım Ve Mutabakat bölümünde görevli olarak çalışmaktadır.

